

**ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ ТА ПРАВА «КРОК»
Кафедра теоретичної та прикладної економіки**

Ваносмал Кевін

УДК 330.341.1:005

Дипломна робота

«Управління інвестиційно-інноваційною діяльністю підприємства»

Спеціальність 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»

Освітня програма «Управління портфелем нерухомості»

Подається на здобуття освітнього ступеня магістр

Дипломна робота містить результати власних доробок. Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідне джерело

_____ Кевін Ваносмал

(підпис, ініціали та прізвище здобувача)

Науковий керівник

Пекна Галина Борисівна

Кандидат економічних наук, доцент

(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

Київ – 2023

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ІНВЕСТИЦІЙНО-ІННОВАЦІЙНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА ЕКОНОМІЧНІЙ ЛІТЕРАТУРІ.....	6
1.1. Аналіз проблеми інвестиційно-інноваційної діяльності підприємства в економічній літературі.....	6
1.2. Класифікація форм інвестиційно-інноваційної діяльності підприємства.....	19
1.3. Нормативно-законодавче забезпечення інноваційної діяльності в Україні	22
Висновки до першого розділу.....	30
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ДОСЛІДЖЕННЯ МЕХАНІЗМУ УПРАВЛІННЯ ІНВЕСТИЦІЙНО-ІННОВАЦІЙНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ НА АТ «ЖИТОМИРСЬКІ ЛАСОЦІ».....	34
2.1. Загальна характеристика та організаційна структура АТ «Житомирські ласоці».....	34
2.2. Аналіз фінансово-економічної діяльності та показники інвестиційно-інноваційного процесу підприємстві АТ «Житомирські ласоці».....	38
2.3. Аналіз галузі виробництва кондитерських виробів.....	48
Висновки до другого розділу.....	59
РОЗДІЛ 3. ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ МЕХАНІЗМУ УПРАВЛІННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ МЕХАНІЗМУ ІНВЕСТИЦІЙНО-ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА.....	61
3.1. Основні напрямки підвищення ефективності управління інвестиційно-інноваційною діяльністю на АТ «Житомирські ласоці».....	61
3.2. Оцінка ефективності управління інвестиційно-інноваційною діяльністю на АТ «Житомирські ласоці».....	65
3.3. Аналіз чинників впливу на інвестиційно-інноваційну діяльність підприємства.....	70
Висновки до третього розділу.....	78
Висновок.....	81
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	86
ДОДАТКИ.....	94

ВСТУП

Інноваційна діяльність передбачає використання у приготуванні солодоців останніх досягнень науки і техніки. Застосування інновацій в виробництві солодоців сприяє зростанню продуктивності праці, економії різних видів ресурсів, зниженню витрат і здешевленню продукції, збільшенню обсягів і підвищенню ефективності виробництва.

Інноваційним потенціалом називається здатність підприємства конкурувати на національному та зовнішніх ринках і отримувати високі фінансові та економічні показники.

Сучасний розвиток будь-якого бізнесу або галузі неможливий без впровадження і використання інновацій. Інноваційний розвиток передбачає повсюдне і все більш широке застосування результатів інтелектуальної діяльності в виробництві. Це стосується впровадження новітніх наукових розробок у всіх галузях виробництва продуктів харчування.

Основні теоретичні положення про природу і значення інноваційних процесів, особливості та закономірності їх прояву на підприємствах з вироблення: Бланк І.А.[10], Головка Т.В., Ісмайлова К.В., Сагова С.В., Щербина В.П..

Незважаючи на значний доробок учених, існує потреба в подальшому пошуку ефективних шляхів впровадження інновацій у діяльність вітчизняних підприємств.

Метою дипломної роботи є дослідження сутності та ключових аспектів проведення інноваційно-інвестиційної діяльності у системі управління кондитерським підприємством.

Відповідно до означеної мети в роботі поставлені і вирішені наступні **завдання:**

- дослідити теоретичні основи менеджменту інноваційної діяльності та змін в кондитерських підприємствах;
- охарактеризувати діяльність АТ «Житомирські ласощі»;

– проаналізувати оцінку інноваційного потенціалу АТ «Житомирські ласощі»;

– розробити пропозиції щодо вдосконалення процесу управління інноваційним розвитком та змінами на підприємстві.

Об'єкт дослідження – процес управління інноваціями та змінами на підприємстві.

Предмет дослідження – теоретичні, методологічні та організаційно-економічні аспекти підвищення ефективності інноваційного менеджменту ТОВ «Житомирські ласощі».

Методи дослідження. У процесі дослідження використано загальнонаукові методи, зокрема, аналізу, порівняння й узагальнення.

Застосування сучасних методів досліджень забезпечують достовірність та обґрунтованість отриманих результатів з точки зору розвитку наукових знань.

Інформаційною базою роботи є законодавчі та нормативні акти Верховної Ради України, Кабінету Міністрів України, матеріали наукових досліджень вітчизняних і зарубіжних авторів, які аналізують проблематику забезпечення якості продукції, державні стандарти ДСТУ, міжнародні стандарти якості ISO, господарсько-фінансова звітність АТ «Житомирські ласощі».

Інформація про базове підприємство. Закрите акціонерне товариство «Житомирські ласощі» знаходиться у м. Житомирі, по вулиці Щорса, 67. Асортимент продукції, яка виготовляється на АТ «Житомирські ласощі», налічує понад 200 видів солодоців. «Житомирські ласощі» є одним із небагатьох підприємств, де запроваджено систему автоматичного керування підприємством «ІТ- підприємство», і це дає можливість провести якісний аналіз діяльності структурних підрозділів та підприємства в цілому. Цукерки, печиво, вафлі, торти які виготовляються під торгівельною маркою «Житомирські ласощі» експортуються до Польщі, Казахстану, Узбекистану, Туркменістану.

Практичною значущістю розробки інноваційного проекту з забезпечення стійкого інноваційного розвитку для АТ «Житомирські ласощі» є підвищення конкурентних позицій та фінансової стабільності організації. Зміни, які будуть запропоновані, дадуть можливість підприємству знизити рівень витрат під час використання виробничих ресурсів, розширити асортимент товарної продукції та ефективно реорганізувати організаційну структуру.

Апробація результатів дослідження. Результати дослідження були апробовані на IV Міжнародній конференції «Держава, регіони, підприємництво: інформаційні, суспільно-правові, соціально-економічні аспекти розвитку», 07 грудня 2022 року, Університет «КРОК», м. Київ.

Структура та обсяг роботи. Дипломна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел. Структура роботи відбиває логіку дослідження та особливості характеру розробки наукової проблеми. Основний зміст дипломної роботи викладено на 79 сторінках. Дипломна робота містить 16 таблиць та 7 рисунків. Список використаних джерел включає 57 найменувань.

РОЗДІЛ I

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ІНВЕСТИЦІЙНО-ІННОВАЦІЙНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА ЕКОНОМІЧНІЙ ЛІТЕРАТУРИ

1.1. Аналіз проблеми інвестиційно-інноваційної діяльності підприємства в економічній літературі

На сьогоднішній день інновації є основним чинником для розвитку багатьох підприємств.

Існує велика кількість наукових праць, де досліджують інноваційно-інвестиційну діяльність.

Питаннями теорії та практики аналізу у даній сфері діяльності займалися зарубіжні вчені, такі як: В. Александрова, Х. Барнет, Є. Вітте, П. Друкер [16], М. Калецькі, В. Мічерліх, Р. Солоу, В. Хартман, А. Й. Шумпетер [48] та інші. У працях багатьох з них акцент ставлять не на ціновому механізмі конкуренції, а на інноваційних процесах, які пов'язані із покращенням всього виробничо-господарського потенціалу підприємства.

А сучасні науковці обґрунтовують національні інноваційні пріоритети, знаходять дієві механізми для того, щоб залучити та ефективно використовувати інвестиції.

Дослідження літератури та електронних джерел згідно з порушеною проблемою вказують на швидкий інтерес, який зростає до неї, як з боку практиків, так і теоретиків. Українські реалії спонукають більшість зацікавлених осіб визначитися у своєму ставленні та тлумаченні вказаного питання, бо навіть на перший погляд, вимальовується його не тільки теоретична, але й прикладна значущість.

Як свідчить практика, це питання є актуальним, але недостатньо дослідженим, що можна підтвердити неоднозначністю визначення значення

категорій «інноваційно-інвестиційна діяльність», «інноваційний потенціал», «інновація», «нововведення», вузькою їхньою інтерпретацією або підміною цих понять близькими, але зовсім не тотожними, відсутністю системності і методологічного забезпечення під час його розгляду. В цьому зв'язку здійснено спробу зменшити існуючі прогалини та розбіжності методом використання сутнісного підходу до визначення інноваційно-інвестиційної діяльності, структурування цієї категорії, виділення основних складових елементів, які існують у певних співвідношеннях, формуванні класифікації інноваційного потенціалу згідно обраних класифікаційних ознак, побудови моделей, які віддзеркалюють сутність та важливість даного питання, розробка рекомендацій з ефективності інноваційно-інвестиційної діяльності та формування інноваційної стратегії підприємства для того, щоб виявити реальний рівень досліджуваного об'єкта.

Розглянемо основні підходи до визначень інноваційно-інвестиційної діяльності підприємства.

Відповідно до процесного підходу Загорної Т.О., до визначення поняття «інноваційної діяльності», «інвестиційно-інноваційна діяльність – є процесом реалізації результатів інтелектуальної праці в різних видах майнових та інтелектуальних цінностей, які мають грошову оцінку та вкладені в об'єкти підприємницької та іншої діяльності, в результаті якої формується прибуток або інший соціально- економічний ефект» [28, с. 24].

Визначити зміст категорії «інвестиційно-інноваційна діяльність» можна розглянувши такі її особливості:

- інвестиційно-інноваційна діяльність – це економічна категорія, яку спрямовано на одержання прибутку, адже для цього залучаються економічні суб'єкти та об'єкти – підприємства, держава, заощадження фізичних та юридичних осіб;

- соціальна категорія, адже орієнтована не тільки на одержання прибутку, а також на задоволення соціальних потреб, наприклад, підвищення рівня та якості життя;

- правова категорія, суб'єкти та об'єкти інвестиційно-інноваційної діяльності розвиваються за законами та правовими актами України, а держава виконує функції керування та регулювання процесів цього розвитку;

- залежність інвестицій та інновацій проявляється у їхньому тісному взаємозв'язку. Інвестиції виступають ресурсом відтворення капіталу як цінності, що генерує потік доходу і реалізує своє призначення лише через матеріалізацію в інноваціях.

Інноваційна діяльність згідно, з Фатхутдіновим, – це діяльність, яка спрямована на використання і комерціалізацію результатів наукових досліджень і розробок для того, щоб розширити і відновити номенклатуру і поліпшити якість продукції, яка випускається (товари, послуги), удосконалити технології їхнього виготовлення з подальшим впровадженням і ефективною реалізацією на внутрішньому та закордонному ринках (це стосується також інноваційно-інвестиційної діяльності)[39, с. 46; 41].

Льєнкова додає, що це також є практичним використанням наукового, науково-технологічного результату й інтелектуального потенціалу для того, щоб одержати нову чи радикально поліпшену вироблену продукцію, технологію її виробництва і задовольнити платоспроможний попит у споживачів високоякісних товарів і послуг, удосконалити соціальне обслуговування [21].

Згідно з Г. Менш інноваційною діяльністю називається процес, який спрямовано на розробку та реалізацію результатів закінчених наукових досліджень чи інших науково-технічних досягнень у нових чи удосконалених продуктах, реалізованих на ринку, у нових чи удосконалених технологічних процесах, які використовують у практичній діяльності, а також пов'язаних із цим додаткових наукових дослідженнях і розробках. Взагалі, інноваційно-інвестиційною діяльністю називають інноваційну діяльність, яка пов'язана з великими вкладеннями в інновації. Інвестиції, це як відомо, довгострокові вкладення засобів у різні галузі економіки для того, щоб одержати прибуток.

За економічною сутністю і цілями інвестиції підрозділяються на реальні і фінансові. Реальні інвестиції проводять комерційні організації й інші суб'єкти господарювання, здобуваючи землю, засоби виробництва, нематеріальні й інші активи. Фінансові інвестиції — це покупка суб'єктами господарювання і приватними особами цінних паперів різних емітентів [40, с.80].

Інновації можна охарактеризувати більш високим технологічним рівнем, новими споживчими якостями товару чи послуги у порівнянні з попередніми продуктами.

Поняття «інновації» застосовують для всіх нововведень, як у виробничій, так і в організаційній, фінансовій, науково-дослідній, навчальній і іншій сферах, до будь яких удосконалень, які забезпечують економію чи витрати, або навіть створюють умови для такої економії. Інноваційний процес охоплює цикл від виникнення ідеї до її практичної реалізації. Процеси відновлення пов'язані з ринковими відносинами.

Основну кількість інновацій реалізують у ринковій економіці підприємницькими структурами, як засіб для того, щоб вирішити виробничі, комерційні завдання, як найважливіший фактор забезпечення стабільності їхнього функціонування, економічного росту і конкурентоздатності. Інновації орієнтовані на ринок, на конкретного споживача чи потребу. Інновації дуже складна, багатогранна проблема, яка охоплює весь комплекс відносин дослідження, виробництва, збуту.

Велике значення в підвищенні її ефективності належить менеджменту. Загальнонаукове поняття «інновація» визначається як цільова зміна у функціонуванні системи, причому в широкому змісті це можуть бути якісні і (чи) кількісні зміни в різних сферах і елементах системи. Поняття «інновація» вперше з'явилося в дослідженнях культурологів у XIX ст. і означало введення елементів однієї культури в іншу. Найбільш повний опис інноваційних процесів був здійснений на початку XX в. видатним

економістом Й. Шумпетером, який аналізував «нові комбінації» змін у розвитку економічних систем (1911 р.).

Трохи пізніше, у 30-ті роки Й. Шумпетером і Г. Меншом було введено в науковий обіг термін «інновація», який вважався втіленням наукового відкриття в новій технології чи продукті. З того часу термін «інновація» і пов'язані з ним терміни «інноваційний процес», «інноваційний потенціал» та інші набули статусу загальнонаукової категорії високого рівня, узагальнення і збагатили поняттєво-термінологічні системи у багатьох науках [18, 20].

Сучасними вченими були розкриті проблеми обліку, аналізу та контролю інвестиційно-інноваційної діяльності у багатьох напрямках:

- теорії інвестицій та інновацій, їхня оцінка та аналіз – І. Бланком, А. Гойком, М. Крупкою, Т. Майоровою[31], А. Пересадою, В. Федоренко;
- обліку та звітності – Ф. Бутинцем, З. Гуцайлюком, З. Задорожним, Я. Крупкою, М. Кужельним, Ю. Кузьмінським, М. Пушкарем;
- контроль і аудит – Н. Дорошем, Є. Калюгою, В. Рудницьким;
- економічний аналіз – І. Житною, Л. Кіндрацькою, І. Лазаришиною, Л. Лахтіоною, Б. Литвином, І. Фаріоном, М. Чумаченко [30].

Незважаючи на велику кількість наукових праць, відповідно до теорії та практики інвестиційно-інноваційної діяльності підприємств, проблемні питання у цій сфері залишаються актуальні та потребують подальших досліджень.

Інвестиційно-інноваційна діяльність – є об'єктивно обумовленим, системним цілеспрямованим комплексом заходів, які пов'язані із економічним обґрунтуванням необхідності інвестицій, пошуком і вибором інвестиційних ресурсів, які спрямовані на використання наукових розробок, упровадження новацій, принципово нових видів продукції, техніки і технології для того, щоб одержати прибуток або соціальний ефект [29].

Згідно з аналізом розвитку інноваційно-інвестиційних процесів, в Україні стало можливим встановити, що протягом останніх років тільки невеликою частиною підприємств в Україні було здійснено інновації.

Головним напрямком інноваційної діяльності залишається придбання нових засобів виробництва. Основним джерелом інвестування інновацій залишаються власні кошти підприємств та отримані кредити. Чинна система оподаткування не стимулює довгострокові накопичення підприємств, що дало б можливість останнім реалізувати свої інноваційні проекти.

Українська інноваційна сфера ще не стала привабливою також для іноземних інвесторів. Але, не беручи до уваги незначні масштаби інноваційної діяльності, її позитивний вплив на економічні показники роботи підприємств є помітними та безперечними.

Багато підприємств, які запроваджували інновації, отримали приріст продукції, підвищили її конкурентоздатність, розширили ринок збуту, оновили асортимент виробів, знизили матеріало- і енергоємність виробництва. Інноваційно-інвестиційну діяльність підприємства необхідно розглядати як складну динамічну стохастичну систему, яка складається із різних за своєю природою процесів та містить: інноваційний процес; процеси організаційно-економічного, інвестиційного та соціокультурного забезпечення нововведень [43].

Розробка інновацій – один із основних напрямів стратегічного аналізу, який здійснюється на рівні керівництва.

Розглянемо завдання аналізу:

- визначення техніко-економічних характеристик інновації, оцінка її якості, підвищення рівня конкурентоспроможності продукції;
- визначення суми інвестицій на розробку і впровадження інновації;
- визначення строку окупності інновації;
- оцінювання ефективності інновації.

Для оцінки ефективності інновацій підприємства необхідно застосовувати систему показників, які покажемо на рисунку (рис. 1.1)[38, с. 423].

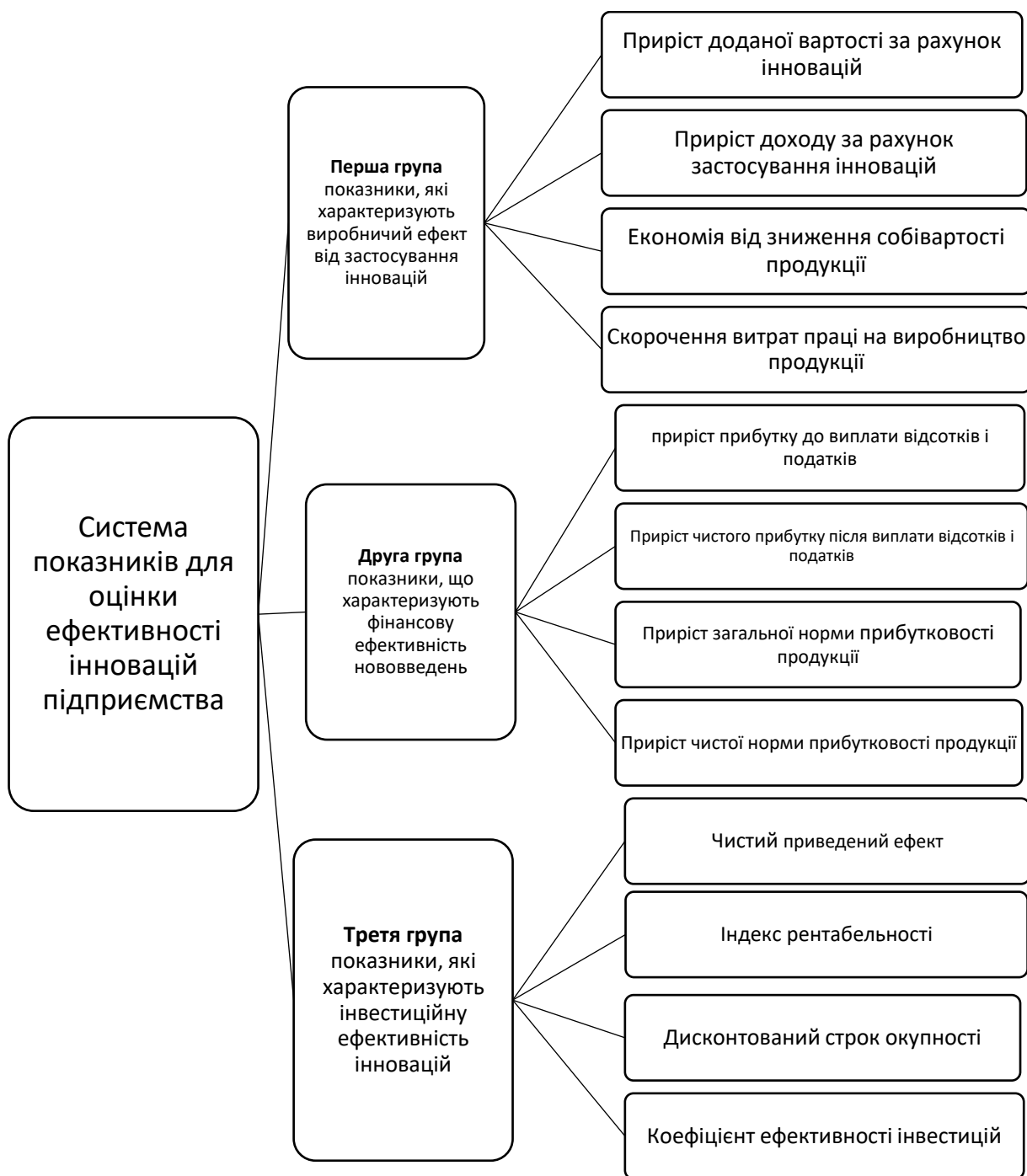

Рис.1.1. Система показників для оцінки інновацій підприємства

Інноваційна та інвестиційна діяльність мають в своїй основі один мотив: необхідність поповнення ресурсів суб'єктів (інвесторів) для того, щоб підтримувати наявний стан або розвиток у зовнішньому середовищі. Реалізувати даний мотив можливо через пошук та встановлення зв'язку із об'єктом (реальним або ще не створеним), який може, на думку інвестора, забезпечити його необхідними ресурсами.

Тому інноваційно-інвестиційний процес можна пояснити як діяльність суб'єктів: окремих осіб, корпорацій, інших інституційних об'єднань, який спрямований на пошук, зміну або створення об'єктів, які здатні забезпечити ресурсами, які необхідні для того, щоб підтримати стан динамічної рівноваги із зовнішнім середовищем або розвитку.

Інвестиційно-інноваційний процес може задовольняти всі основні ознаки системного утворення і є системним об'єктом [30]. Це може свідчити про те, що:

- інноваційні процеси потрібно аналізувати, оцінювати, прогнозувати, управляти ними тільки в нерозривному зв'язку з інвестиційними;
- основний системний чинник в інвестиційно-інноваційному процесі це інформація.

Якщо інформаційне середовище буде слабким, то вести мову про системність інвестиційно-інноваційного процесу некоректно. У даному випадку порушуються зв'язки між його рівнями і спостерігається ситуація, коли певні компоненти розвиваються незалежними траєкторіями, що буває нерідко всупереч один одному.

Деякою мірою дана ситуація спостерігається і в Україні та інших постсоціалістичних країнах, де за інерцією наука розвивається своїм шляхом, технології – своїм, а ринок потребує третього. Така різновекторність, яка була отримана певною мірою у спадок від планової економіки, коли інформаційні зв'язки між виробництвом, технологічним знанням і наукою були замінені директивними вказівками й планами.

На сьогоднішній день слід не стільки збільшити фінансування для фундаментальних наук та прикладних досліджень, як необхідно налагодити дієві інформаційні зв'язки між різними рівнями інвестиційно-інноваційного процесу і зробити даний процес насправді системним явищем. Так як інвестиції є важливим ресурсом для успішного створення і освоєння інновацій, то на кожному підприємстві для того, щоб забезпечити ці умови

потрібно створювати раціональні, ефективні й обґрунтовані системи фінансування.

На практиці помітно, що саме від постійного фінансування багато в чому залежить ефективність інноваційної діяльності підприємств. Кожна стадія інноваційного процесу має мати певний обсяг інвестиційних ресурсів. Важливими також є наявність одного контуру управління і замкненість фінансового циклу (рис. 1. 2) [33].

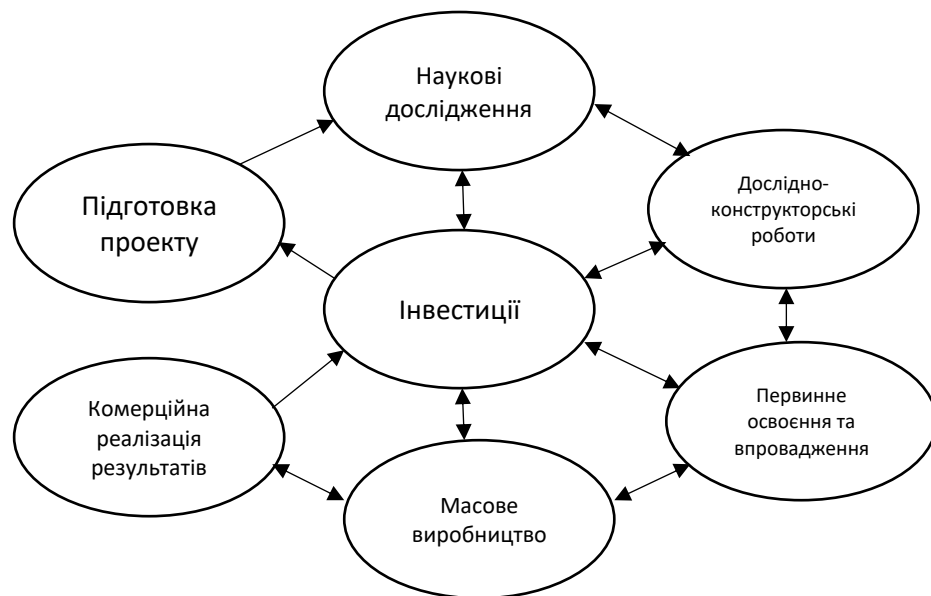

Рис. 1.2. Фінансовий цикл

Розглянемо основні особливості аналізу інвестиційно-інноваційної діяльності:

1. По-перше, це кількість показників. Під час аналізу інвестиційно-інноваційної діяльності необхідно використовувати, на відміну від багатьох інших розділів економічного аналізу, невелику кількість показників, так як наслідком застосування складної системи показників є великі витрати робочого часу для збору інформації та розрахунків величин, які на кінцевому етапі можуть виявитись незручними для інтерпретацій. Чим більш зрозумілими й практичними є показники ефективності інновацій, тим більш є

шансів для встановлення розумних значень цільових величин і розробки грамотних стратегій для їхнього досягнення.

2. По-друге, це актуальність розрахунків. В часи економічної нестабільності аналіз інвестиційно-інноваційної діяльності, на відміну від інших розділів економічного аналізу, утворює об'єктивну базу даних для того, щоб приймати управлінські рішення, що, без сумніву, допомагає знизити ризики інвестиційно-інноваційних проектів.

3. По-третє, більшість інвестиційно-інноваційних проектів є довготерміновими і тому потребують нових підходів до оцінки їх ефективності, зокрема з урахуванням ситуаційного підходу та ін.

4. По-четверте, аналіз ефективності інвестиційно-інноваційної діяльності дає можливість обґрунтовано розділяти ресурси між корпоративною системою управління ідеями та інноваційними ініціативами. У процесі аналізу та оцінки інвестиційно-інноваційних проектів доцільно виділити його як окремий розділ комплексного економічного аналізу, оскільки аналіз інвестиційно-інноваційної діяльності напрям практичної діяльності повністю новий.

Використання різних методик, прийомів і показників аналізу інновацій та інвестицій є загальноприйнятим у банківській, фондовій чи підприємницькій діяльності. Однак це ще не свідчить про завершеність розроблення теоретико-методологічних основ аналізу інвестиційно-інноваційної діяльності як окремого напрямку.

Взаємозв'язок й обґрунтування ступеня залежності між аналізом інвестицій та інновацій у межах єдиного аналізу рекомендується виявляти з використанням таких кваліфікаційних ознак, як мета, об'єкти, суб'єкти, види та інформаційна база аналізу, користувачі інформацією, тривалість аналітичних заходів, застосування методів і прийомів аналізу.

З одного боку, відмінність у визначенні мети, об'єктів і певною мірою суб'єктів аналізу, а також у тривалості й масштабах проведення аналітичних

заходів дають підстави виділяти порівняно самостійні напрямки аналізу: аналіз інвестицій і аналіз інновацій.

З іншого боку, йдеться про взаємопов'язані економічні явища, які об'єднані в загальному процесі, й, окрім того, подібність інформаційної бази аналізу, користувачів інформації, його видів, основних підходів до організації і методики об'єднують ці два напрями в межах єдиної концепції розуміння сутності та змісту аналізу інвестиційно-інноваційної діяльності.

Організаційно-методичні основи у будь-якому дослідженні це вхідні положення певної науки або її результати, отримані на основі досліджень, їх наукове обґрунтування, системність і комплектність аналітичних заходів, доцільність та оптимальність для прийняття раціональних управлінських рішень, оперативність отримання вихідних аналітичних даних, кількісна визначеність, варіантність, порівняння результатів аналізу.

Під час комплексного аналізу інвестиційно-інноваційної діяльності підприємства відбувається п'ять етапів аналізу, які функціонально пов'язані між собою, зобразимо їх на рис. 1.3.

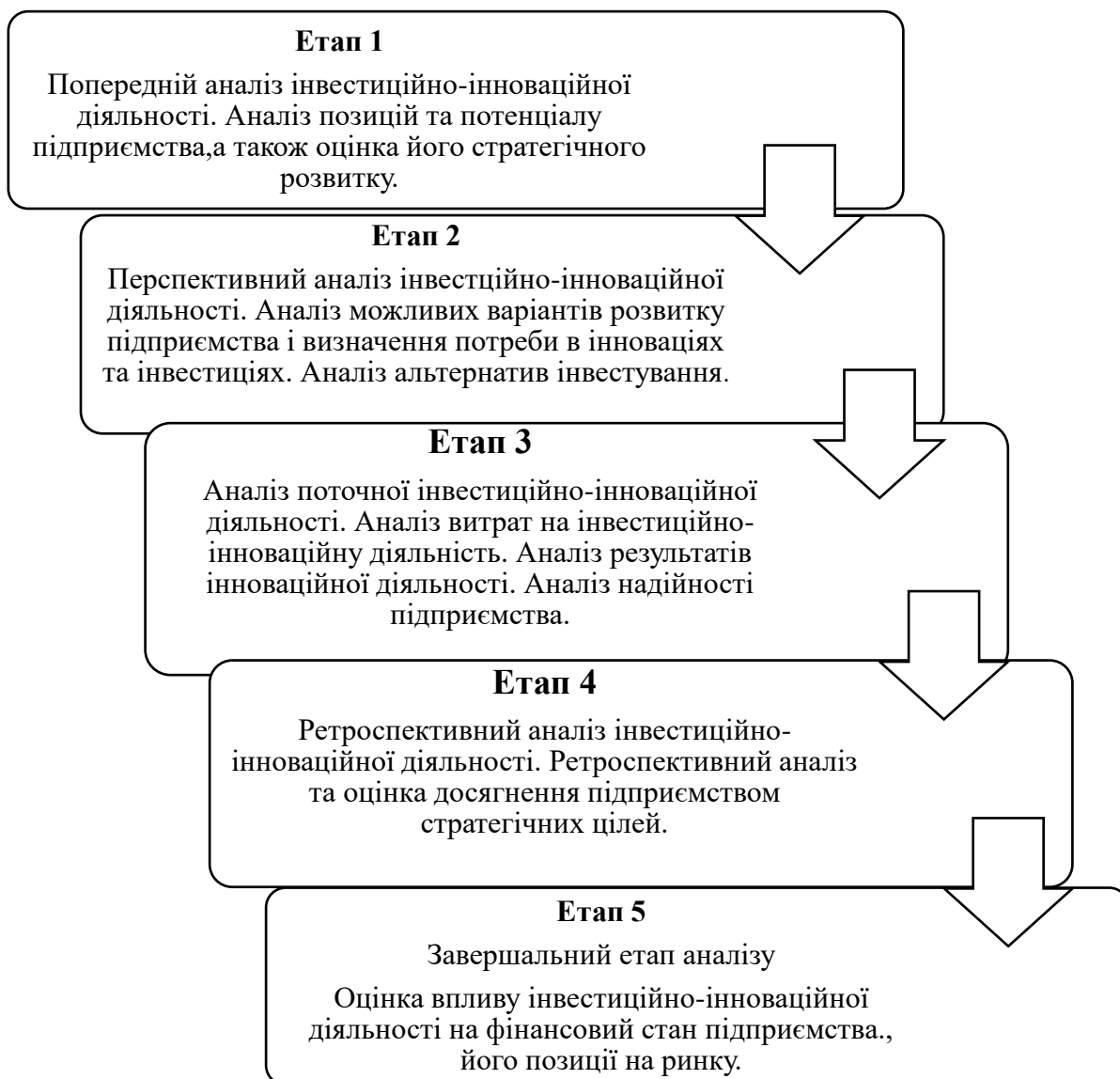

Рис.1.3. Етапи комплексного аналізу інвестиційно-інноваційної діяльності підприємств [29, с. 30]

Перший та другий етапи, які інтегровані в процес формування стратегічної політики підприємства на основі аналізу факторів внутрішнього і зовнішнього середовищ. На цих етапах аналізують можливі варіанти розвинення підприємства та визначають його можливості, потреби в інвестиціях, шукають можливі альтернативи інвестування [18].

Водночас оцінюють роль власного капіталу у формуванні й розвитку інвестиційно-інноваційного потенціалу. Потім робиться аналіз основних техніко-економічних факторів на зміну структури інвестиційно-інноваційного потенціалу упродовж звітного періоду порівняно з попереднім

та виявляють внутрішньогосподарські резерви зростання інвестиційно-інноваційного потенціалу підприємства.

Третій етап проводять для здійснення оперативного аналізу інвестиційно-інноваційної діяльності, і містить такі основні складові:

- аналізування поточної інвестиційно-інноваційної діяльності;
- аналізування результатів інвестиційно-інноваційної діяльності;
- аналізування витрат на інвестиційно-інноваційну діяльність;
- аналізування надійності підприємства.

У процесі аналізу поточної інвестиційно-інноваційної діяльності розраховують показники її ефективності: просту норму прибутку на акціонерний капітал, коефіцієнт поточної ліквідності, коефіцієнт використання витрат підприємства на інноваційну діяльність, коефіцієнти співвідношення придбаних і самостійно розроблених інновацій тощо й аналізують поточні витрати на НДДКР, придбання нематеріальних активів і основних засобів на основі динаміки зміни величини витрат на інноваційну діяльність та кількості інвестиційно-інноваційних проектів, які знаходяться на стадії розробки на підприємстві, у звітному періоді порівняно з попереднім. Проводять факторний аналіз та виявляють внутрішні резерви для підвищення інвестиційно-інноваційної активності підприємства.

На першому етапі визначають результати інвестиційно-інноваційної діяльності підприємства за допомогою розрахунків певних показників (коефіцієнту збалансованості грошових потоків, показника частки прибутку від інноваційної діяльності в загальному обсязі прибутку підприємства та ін.). Проводиться аналіз динаміки показників у порівнянні з попередніми періодами, проводиться оцінка ефективності реалізованих підприємством інновацій та їхнього впливу на показники ефективності функціонування підприємства, а також виявляються чи існують резерви для покращення даних показників.

Наступний етап – аналізування надійності підприємства, а саме – фінансових результатів підприємства, детальний аналіз за його підсистемами

(у т. ч. інвестиційно-інноваційної підсистеми) й аналіз загальних вхідних, вихідних грошових потоків. Також проводиться факторний аналіз впливу ефективності інвестиційно-інноваційної діяльності на рівень надійності підприємства, на рівень його платоспроможності, рентабельності, ділової активності, ліквідності балансу тощо.

Наступний етап називається ретроспективний аналіз, який необхідно проводити для того, щоб сформувавши інформаційну базу і створити передумови для стратегічного управління. На даному етапі проводиться оцінка кількісних та якісних показників, які вказують на ефективність інвестиційно-інноваційної діяльності на підприємстві[22].

Завершальний етап дає змогу проаналізувати причини, які заважають інвестиційно-інноваційному розвитку, і це дає можливість розробити заходи які сприятимуть подальшому розвитку інвестиційно-інноваційної діяльності; а також на даному етапі підводяться підсумки інвестиційно-інноваційної діяльності підприємства у порівнянні із попередніми періодами [30].

1.2. Класифікація форм інвестиційно-інноваційної діяльності підприємства

На сьогоднішній день основними показниками економічного зростання підприємства є темпи розвитку інноваційно-інвестиційної діяльності та регулювання цього показника зі сторони держави.

Сприйняття інноваційно-інвестиційної діяльності з врахуванням сучасних обставин ринку пов'язано, в першу чергу, з відповідністю форми та джерел інвестування, які повинні забезпечувати баланс між фінансовими можливостями та інноваційними витратами.

В Україні є великий науковий потенціал, і є велика сукупність наукових інститутів та центрів, які розробляли та далі розробляють інноваційні технології на світовому рівнях.

Інвестиційно-інноваційний ринок – це система, яка об'єднує інвестиційну та інноваційну діяльність в єдине ціле та допомагає спрямовувати інвестиційні ресурси на формування наукоємного інноваційного виробництва, допомагає якісно оновити всю економіку держави.

Інноваційно-інвестиційна діяльність це особлива форма інвестиційної діяльності, яка реалізується у системі індивідуальних, колективних та суспільних дій наукового, виробничого, технологічного, фінансового, організаційного та комерційного характеру, запровадження яких допомагає застосувати у практичну діяльність нововведення для того, щоб досягнути соціально-економічну вигоду.

Інноваційно-інвестиційна діяльність, по-перше, може виявляти суб'єкти цієї діяльності, які є ініціаторами у відповідних діях, по-друге, може розкривати сферу здійснення цих дій у плані проходження стадій з моменту виникнення до практичної реалізації нововведень, по-третє, може демонструвати цілеспрямованість відповідних дій та, по-четверте, може визначати суть інноваційно-інвестиційної діяльності як процесу безпосереднього впровадження у практичну діяльність нововведень.

Розвинення інвестиційної діяльності повинно мати комплекс заходів, які були б спрямовані на стимулювання інноваційної діяльності, до якого належать: надання пільгових кредитів під заставу майна суб'єктів господарської діяльності; розширення системи пільг рефінансування комерційних банків у разі надання ними пільгових кредитів для реалізації інвестиційних проектів для того, щоб розробити і впровадити високотехнологічне устаткування та іншу інноваційну продукцію; надавання пільгового кредиту під заставу майна суб'єктів господарської діяльності; створення пайових інвестиційних фондів для реалізації великих інноваційних проектів; надання кредитів інноваційним фірмам здійснюючи лізингові, факторингові та інші операції.

На сьогоднішній день єдиного централізованого державного органу підтримки інноваційно-інвестиційної діяльності на державному рівні не існує. У даний час простежується тенденція до відокремлення державних фінансів від сфери інноваційної діяльності. Інституційні форми державної підтримки інноваційно-інвестиційного розвитку представлені в Україні у вигляді структурних підрозділів (управлінь інноваційно-інвестиційного розвитку).

До форми непрямого впливу держави на інноваційно-інвестиційну діяльність відносяться: державні позики та кредити, приватизація та роздержавлення, державний лізинг, амортизаційна політика, податкове регулювання, ліцензування і квотування, стандартизація та антимонопольні заходи тощо.

До основних принципів інноваційно-інвестиційної політики можна віднести:

- окреслення державної переваги в інноваційному розвитку;
- становлення у сфері інноваційно-інвестиційної діяльності нормативної та правової бази;
- встановлення курсу України на інноваційні шляхи розвитку економіки;
- продуктивне застосування ринкових механізмів для сприяння інноваційній діяльності;
- фінансова підтримка, здійснення сприятливої кредитної, податкової та митної політики у сфері інноваційно-інвестиційної діяльності;
- підтримка розвитку інноваційної інфраструктури;
- готовність штату працівників у галузі інноваційно-інвестиційної діяльності.

Покладаючись на вище наведені принципи державного регулювання, інноваційно-інвестиційна діяльність реалізовується методами: встановлення та підтримки найважливіших напрямів інноваційної діяльності держави, формування нормативної та правової бази економічних механізмів для

сприяння та стимулювання інноваційної діяльності та захисту прав й інтересів суб'єктів інноваційно-інвестиційної діяльності. На даний час економіка України знаходиться у кризовому стані, і це є проблемою для інвестиційної підтримки інноваційних рішень [Додаток А.1.].

Методами розв'язання проблем фінансування є: розвинення інвестиційного ринку та інвестиційної інфраструктури, поліпшення інвестиційного клімату, розбудова системи підготовки програм і проектів для проведення державного інвестування.

Отже, системний аналіз інноваційних й інвестиційних процесів у рамках програми розробки єдиної інноваційно-інвестиційної стратегії розвитку дає можливість визначити шляхи для спільного розв'язання проблем залучення інвестицій та реалізації на цій основі механізму структурно-інноваційного оновлення економіки в Україні.

Завдяки вищенаведеному можна зробити висновок, що шляхом розв'язання проблеми фінансування є здійснення формування ефективної системи державної підтримки інноваційно-інвестиційної діяльності.

1.3. Нормативно-законодавче забезпечення інноваційної діяльності в Україні

Однією із основних функцій держави у ринковій економіці є функція створення нормативно-правової бази її функціонування. Завдяки своїм діям з розробки та приймання законів, постанов чи наказів вона підвищує юридичні принципи функціонування економіки, які є обов'язковими до виконання суб'єктами господарської діяльності.

У сучасних умовах функціонування економіки необхідним є розроблення нормативної бази за всіма основними напрямками економічної діяльності. Це стосується й інвестиційно-інноваційного розвитку на підприємствах України.

Нормативно-правові акти — це акти управління, що складаються з правових норм. Дані акти розраховані на довгий період часу, багаторазове застосування під час виникнення однотипних правових ситуацій. Так як об'єктом дослідження є інвестиційно-інноваційна діяльність, законодавчі акти можна умовно поділити на дві великі групи: законодавство із питань інвестицій та законодавство з питань інновацій. Ці законодавчі акти є схожими між собою, вони можуть взаємодіяти та переплітатись, але кожна група має свої певні особливості, тому їхній розгляд має бути окремим [4; 1, с. 189].

Законодавство України у сфері інноваційної діяльності бере за основу Конституцію України та Закони України «Про інноваційну діяльність» [2], «Про інвестиційну діяльність»[3, с.15], «Про наукову і науково-технічну діяльність», «Про наукову і науково-технічну експертизу», «Про спеціальний режим інвестиційної та інноваційної діяльності технологічних парків», «Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні» та інші законодавчі акти, які мають змогу регулювати суспільні відносини у даній сфері. Загальні питання відносно інноваційної діяльності описані у Господарському, Цивільному та Податковому кодексах.

Окрім вказаних вище документів, важливе місце займає «Стратегія науково-технічного та інноваційного розвитку України» [7], у якій знаходяться основні цілі, вказуються пріоритетні напрямки та принципи державної науково-технічної політики, механізми прискорення інноваційного розвитку, орієнтири структурного формування науково-технологічного потенціалу та його ресурсного забезпечення.

Взагалі в Україні створено основну законодавчо-нормативну базу для здійснення і розвитку інноваційної діяльності (приблизно 70 документів), але за кількістю та якістю нормативних законодавчих актів вона поступається подібним системам у розвинутих країнах світу. Нормативно-правова база інноваційної діяльності в Україні також складається із багатьох указів

Президента України, постанов Кабінету Міністрів України та розпоряджень Кабінету Міністрів України, [34,с. 67] [Додаток А].

Процес створення інновації є тривалим і ризикованим та передбачає залучення великих капіталовкладень і поєднання наявних ресурсів у просторі та часі відповідно до потреб виробничого циклу. Цим можна пояснити необхідність державної підтримки пріоритетних напрямів НДДКР (науково-дослідних та дослідно-конструкторських робіт), які є основою для створення і впровадження майбутніх інновацій.

Розроблена Таблиця 1.1 [5] вказує на систематизацію нормативно-правових документів, які дають змогу регулювати інноваційну діяльність в Україні.

Таблиця 1.1

Нормативно-правові документи, що регулюють інноваційну діяльність в Україні

Вид нормативно-правового акту	Назва нормативно-правового акту	Рік прийняття
Кодекси Верховної Ради України	Конституція України	1996
	Господарський кодекс	2003
	Цивільний кодекс	2003
	Податковий кодекс	2003
	Про інноваційну діяльність	2011
	Про інвестиційну діяльність	2002
	Про наукову і науково-технічну діяльність	1991
	Про наукову і науково-технічну експертизу	1995
Закони Верховної Ради України	Про спеціальний режим інвестиційної та інноваційної діяльності технологічних парків	1999

Продовження таблиці 1.1

Постанови Верховної Ради України	Про спеціальну економічну зону «Яворів»	1999
	Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні	2012
	Про Концепцію науково-технологічного та інноваційного розвитку України	1999
	Про дотримання законодавства щодо розвитку науково-технічного потенціалу та інноваційної діяльності в Україні	2004
	Інноваційний розвиток України до 2020 року	2011
Укази Президента України	Про твердження Положення про Державне агентство з питань науки, інновацій та інформатизації України	2011
	Про фінансову підтримку інноваційної діяльності підприємств, що мають стратегічне значення для економіки та безпеки держави	2004
	Про твердження Положення про Державне агентство з питань науки, інновацій та інформатизації України	2011
	Про твердження Державної цільової програми розвитку системи інформаційно-аналітичного забезпечення реалізації державної інноваційної політики та моніторингу стану інноваційного розвитку економіки	2008
Розпорядження Кабінету Міністрів України	Про схвалення Концепції реформування державної політики в інноваційній сфері	2012
	Про утворення державної наукової установи «Державний інститут науково-технічної та інноваційної експертизи	2011

Джерело: створено автором на основі [67].

Для створення в Україні інноваційної моделі на економічне зростання потрібна допомога держави у створенні та ефективному функціонуванні інноваційної інфраструктури, особливо на міжгалузевих та регіональних рівнях.

Для того, щоб створити інфраструктуру інноваційної діяльності, комерціалізацію результатів НДДКР, зберегти розвинуту мережу малого інноваційного підприємництва буде одним із небагатьох кроків на шляху

відновлення економіки країни, розвитку освіти та науки. У державній політиці у сфері інновацій головною метою є створення соціально-економічних, правових та організаційних умов для ефективного розвитку і використання науково-технічного потенціалу країни, забезпечення впровадження на виробництвах сучасних екологічно чистих, безпечних, енерго- та ресурсозберігаючих технологій для виробництва та реалізації нових видів продукції [12, с. 261].

В Україні вже існує сформована нормативно-правова база інноваційної та наукової діяльності, але вона ще не повністю завершена і позбавлена системних підходів, що підтверджує відсутність цілеспрямованої, послідовної державної політики у цих сферах і стримує створення інноваційної інфраструктури. Розглянемо основні законодавчі акти, які можуть регулювати інвестиційну діяльність в Україні. З моменту проголошення незалежності України взяв за початок процес формування нормативно-правової бази, яка буде необхідною для регулювання інвестиційних процесів у країні.

Важливі нормативно-правові документи, які спрямовані на захист інвестицій це міждержавні угоди, які є своєрідним гарантом захисту інвестицій на території інших держав та надання їм справедливого статусу. На сьогоднішній день між Україною та іншими країнами світу існують підписані більше 70 двосторонніх угод щодо сприяння та захисту інвестицій . Для того, щоб покращити в майбутньому інвестиційний клімат України залишається актуальним питання перегляду та удосконалення нормативно-правової та організаційної бази, що в свою чергу забезпечить зростання сприятливого інвестиційного клімату на території нашої держави і формування основи для збереження та підвищення конкурентоспроможності вітчизняної економіки [19,с. 214].

Багато позитивних моментів у даному напрямку вже зроблено:

По перше, на сьогоднішній день в Україні створено правове поле для інвестицій та розвинення державно-приватного партнерства. Законодавством

України визначаються гарантії діяльності для інвесторів, економічні та організаційні засади для реалізації державно-приватного партнерства в Україні [27].

По-друге, на території України до іноземних інвесторів застосовують національний режим інвестиційної діяльності, тобто створено рівні умови діяльності із вітчизняними інвесторами. Іноземні інвестиції в Україні не підлягають націоналізації.

По-третє, для того, щоб підвищити захист іноземних інвестицій Законом України від 16.03.2000 № 1547 було ратифіковано Вашингтонську Конвенцію 1965 року «Про порядок вирішення інвестиційних спорів між державами та іноземними особами». Для вирішення проблемних питань інвесторів сприяли створенню комісії із сприяння досудового врегулюванню спорів з інвесторами, які можуть створюватися органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування як тимчасові консультативно-дорадчі органи для сприяння досудового врегулюванню спорів між інвесторами і органами виконавчої влади (місцевого самоврядування), відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 26.11.2008 № 1024 «Про заходи щодо вдосконалення роботи органів виконавчої влади з інвесторами».

По-четверте, було підписано та ратифіковано Верховною Радою України міжурядові угоди для сприяння та взаємного захисту інвестицій з більше ніж 70 країнами світу [13,с.41].

По п'яте, для того, щоб спростити порядок залучення іноземних інвестицій та унеможливлення прояву ознак корупції при їхній державній реєстрації 31.05.2016 було прийнято Закон України № 1390-VIII «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо скасування обов'язковості державної реєстрації іноземних інвестицій».

Із всього вищевикладеного можна зробити висновки, що позитивним моментом є створення в Україні нормативно-правової бази для регулювання наукової, інвестиційної та інноваційної сфер. Але, з іншого боку актуальною залишається проблема недосконалості, неузгодженості, суперечливості

законодавчої бази України та відсутності її системності. За роки Незалежності було видано приблизно 100 законодавчих актів з питань інноваційного розвитку та більше ніж 130 з проблем інвестиційної діяльності, але всі вони не складають комплекс основи функціонування інвестиційно-інноваційної діяльності через свою суперечливість [23, с.98].

Для того, щоб вирішити дану проблему рекомендують сформуувати спеціальний державний комітет, який би зайнявся аналізом наявних нормативно-правових актів, зміг виявити основні недоліки та протиріччя та систематизував наявну законодавчу базу. Після проведення аналізу наявної інноваційної інфраструктури та дослідження законодавчої основи інвестиційно-інноваційної діяльності в системі менеджменту підприємства, можна виділити декілька проблем та спробувати способи і засоби для їхнього вирішення.

Отже, українська нормативно-правова база у сфері інновацій та інвестицій має такі наступні проблеми:

- українське законодавство містить велику кількість нормативно-правових актів, які пов'язані із питаннями розвитку інновацій та інвестицій, але, разом із тим є помітна неузгодженість наявної нормативної бази, її суперечливість та відсутність системності. Для того, щоб вирішити цю проблему необхідно сформуувати державний комітет, члени якого знайдуть і подолають протиріччя, вдосконалять та систематизують наявну нормативно-правову базу.

- зниження активності відносно нормотворчої діяльності вищих органів влади. Шляхи для того, щоб вирішити дану проблему підібрати є досить складно. Ініціатива для створення нових законів, наказів, розпоряджень та постанов повинна безпосередньо йти від Верховної Ради, Кабінету Міністрів, Президента України, а також Державного агентства України з інвестицій та розвитку та регіональних центрів, які відповідають за інноваційну діяльність.

- не виконуються основні пункти Законів України, які регулюють інвестиційно-інноваційну діяльність, зокрема Закон України «Про

пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні». Не обґрунтованою є єдина загальнодержавна стратегія розвитку, не існує єдиного курсу. Механізмом інституційного забезпечення переходу національної економіки на інноваційну модель розвитку є ефективно функціонуюча національна інноваційна система, яка містить у собі підсистеми державної регуляції, освіти, генерації знань, інноваційної структури та виробництва .

- існує багато порушень положень законодавчих та нормативно-правових актів України. Наприклад, у 2014-2015 рр. Законом України «Про державний бюджет» призупинено дію ст. 21 і 22 Закону «Про інноваційну діяльність», які передбачають пільги на податки й платежі для інноваційних підприємств. Це практично повністю блокує дію закону.

- залишається актуальною проблема необізнаності винахідників щодо наявних розробок та технологій як у межах країни, так і за кордоном. Для того, щоб вітчизняним науковцям не потрібно було «винаходили велосипед», необхідно систематизувати науково-технічну, патентну інформацію щодо вітчизняних та іноземних технологій силами науково-дослідних і проектних організацій.

- серед науковців не існує чіткої думки відносно визначення правової природи інноваційних відносин. Тому виникають складнощі відносно правового регулювання інноваційних питань.

- відсутня розвинена інноваційна інфраструктура.

- відсутні чітко визначені пріоритети розвитку та логічна їхня послідовність. Одним із способів вирішення проблеми є забезпечити правові засади для твердження, як державних, так і галузевих, регіональних, місцевих інноваційних програм.

- під час реалізації інноваційних проектів використання пільгових кредитувань прибутку передбачено тільки на 3 роки. Але у проведених спеціалістами дослідженнях було встановлено, що тривалість життєвого циклу інновацій знаходиться у межах 4-6 років. Таким чином існує висока ймовірність того, що протягом терміну дії закону підприємство не отримає

прибутку та не зможе скористатися пільгою, тому потрібно подовжити термін пільгового кредитування на період від 6 до 7 років.

- в останні роки зменшилось фінансування науки, що є протиріччям інноваційним законам. Це призвело до значного зношення науково-технічного обладнання. Також важливою є проблема старіння наукових кадрів.

Таким чином, за період незалежності у нашій країні було сформовано нормативно-правову базу інвестиційно-інноваційної діяльності, яку використовують у системі менеджменту сучасних підприємств та стала певним інструментом для розвитку науки і техніки та врегулювання цієї сфери вітчизняної економіки. Було в даному напрямку багато зроблено роботи, але ще більше необхідно зробити.

Існує велика кількість проблем, які потребують негайного вирішення. Законодавча база потребує удосконалення термінологічних, методологічних, організаційних моментів. Якщо відповідні органи будуть вдосконалювати і систематизувати нормативно-правову базу, то інноваційна та інвестиційна діяльність в Україні перейде на вищий, більш якісний рівень [32,с. 103].

Висновок до розділу 1

Інновації – основна рушійна сила в сучасному світі для розвитку та вдосконалення підприємства, підвищення якості продукції, товарів та послуг, виробництвом яких воно зайняте. Дослідження питань інноваційної політики обґрунтоване необхідністю пошуку актуальних механізмів залучення та ефективного використання інвестицій задля втілення інновацій, що, в свою чергу, має забезпечувати підвищення конкурентоспроможності підприємств зокрема, та галузі в цілому.

Проблематика вивчення даного напрямку економічної діяльності обґрунтовується необхідністю унітарного розуміння понять, мають бути нівельовані розбіжності в визначеннях, описана чітка структура категорії з виокремленням основних її складових та розмежуванням їх згідно із

співвідношенням, що в подальшому даватиме змогу формувати класифікації інноваційного потенціалу підприємства, виходячи із обраних класифікаційних ознак. Це сприятиме можливості побудови якісних моделей, які б демонстрували сутність питання, дасть поштовх до роботи над розробкою рекомендацій щодо ефективності інноваційної діяльності та стратегій подальшого розвитку, виходячи із даних щодо реального стану підприємства.

Інвестиційно-інноваційна діяльність – економічно-соціально-правова категорія, спрямована на отримання прибутку та задоволення соціальних потреб згідно з Законодавством України; є об'єктивно обумовленим, системним цілеспрямованим комплексом заходів, які пов'язані із економічним обґрунтуванням необхідності інвестицій, пошуком і вибором інвестиційних ресурсів, які спрямовані на використання наукових розробок, упровадження новацій, принципово нових видів продукції, техніки і технології для того, щоб одержати прибуток або соціальний ефект. Для будь-яких інновацій характерні підвищені технологічні та споживчі якості у порівнянні з попередніми продуктами, які забезпечують економію чи створюють умови для неї [42, с. 37].

Для ефективного ведення інвестиційно-інноваційної діяльності потрібен якісний комплексний аналіз даного напрямку: необхідно враховувати кількість показників для аналізу (чим більш зрозумілими й практичними є показники ефективності інновацій, тим більш є шансів для встановлення розумних значень цільових величин і розробки грамотних стратегій для їхнього досягнення), актуальність розрахунків, довгострокову перспективу і урахування можливих ситуаційних змін, обґрунтованість розподілу ресурсів між корпоративною системою управління ідеями та інноваційними ініціативами.

Законодавство України у сфері інноваційної діяльності бере за основу Конституцію України та Закони України «Про інноваційну діяльність», «Про інвестиційну діяльність», «Про наукову і науково-технічну діяльність»,

«Про наукову і науково-технічну експертизу», «Про спеціальний режим інвестиційної та інноваційної діяльності технологічних парків», «Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні» для регулювання суспільних відносини у даній сфері.

Загальні питання відносно інноваційної діяльності описані у Господарському, Цивільному та Податковому кодексах, «Стратегія науково-технічного та інноваційного розвитку України» вказує на основні цілі, пріоритетні напрямки та принципи державної науково-технічної політики, механізми прискорення інноваційного розвитку, орієнтири структурного формування науково-технологічного потенціалу та його ресурсного забезпечення.

Українська нормативно-правова база у сфері інновацій та інвестицій має наступні проблеми: українське законодавство містить велику кількість нормативно-правових актів, які пов'язані із питаннями розвитку інновацій та інвестицій, але, разом із тим є помітна неузгодженість наявної нормативної бази, її суперечливість та відсутність системності; зниження активності відносно нормотворчої діяльності вищих органів влади; не виконуються основні пункти Законів України, які регулюють інвестиційно-інноваційну діяльність, зокрема

Закон України «Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні»; не обґрунтованою є єдина загальнодержавна стратегія розвитку, не існує єдиного курсу; існує багато порушень положень законодавчих та нормативно-правових актів України; залишається актуальною проблема необізнаності винахідників щодо наявних розробок та технологій як у межах країни, так і за кордоном; серед науковців не існує чіткої думки відносно визначення правової природи інноваційних відносин; відсутня розвинена інноваційна інфраструктура; відсутні чітко визначені пріоритети розвитку та логічна їхня послідовність; під час реалізації інноваційних проектів використання пільгових кредитувань прибутку передбачено тільки на 3 роки, тоді як у проведених спеціалістами дослідженнях було встановлено, що

тривалість життєвого циклу інновацій знаходиться у межах 4-6 років і таким чином існує висока ймовірність того, що протягом терміну дії закону підприємство не отримає прибутку та не зможе скористатися пільгою; в останні роки зменшилось фінансування науки, що є протиріччям інноваційним законам; важливою є проблема старіння наукових кадрів.

РОЗДІЛ II. АНАЛІЗ ДОСЛІДЖЕННЯ МЕХАНІЗМУ УПРАВЛІННЯ ІНВЕСТИЦІЙНО-ІННОВАЦІЙНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ НА АТ «ЖИТОМИРСЬКІ ЛАСОЦІ»

2.1. Загальна характеристика та організаційна структура АТ «Житомирські ласощі».

Кондитерська фабрика «Житомирські ласощі» входить до п'ятірки лідерів кондитерського ринку України. За свою багаторічну історію роботи фабрика вже завоювала любов і довіру споживачів до неперевершеного смаку і незмінно високій якості продукції, що випускається.

АТ «Житомирські ласощі» – компанія-виробник з багаторічним досвідом і традиціями. На фабриці виробляється більше 227 видів продукції. Ці солодощі люблять і купують у 17 країнах світу.

Закрите акціонерне товариство “Житомирські ласощі”, знаходиться за адресою м. Житомир вул. Щорса, 67. Засновниками товариства є фізичні та юридичні особи, які набули права власності на акції товариства у процесі приватизації, емісії додаткової кількості акцій [51].

За даними Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань (ЄДР), код ЄДРПОУ АТ "ЖИТОМИРСЬКІ ЛАСОЦІ" — 00382071

Станом на 22.11.2021, компанія АТ "ЖИТОМИРСЬКІ ЛАСОЦІ" має такі види діяльності:

46.36 - Оптова торгівля цукром, шоколадом і кондитерськими виробами,

10.72 - Виробництво сухарів і сухого печива; виробництво борошняних кондитерських виробів, тортів і тістечок тривалого зберігання,

10.82 - Виробництво какао, шоколаду та цукрових кондитерських виробів,

10.86 - Виробництво дитячого харчування та дієтичних харчових продуктів,

35.30 - Постачання пари, гарячої води та кондиційованого повітря,

46.39 - Неспеціалізована оптова торгівля продуктами харчування, напоями та тютюновими виробами,

47.11 - Роздрібна торгівля в неспеціалізованих магазинах переважно продуктами харчування, напоями та тютюновими виробами,

47.24 - Роздрібна торгівля хлібобулочними виробами, борошняними та цукровими кондитерськими виробами в спеціалізованих магазинах.

Свою діяльність кондитерська фабрика «Житомирські ласощі» почала 11 травня 1944 року. Під час Великої Вітчизняної війни, у ніч на 1 січня 1944 року, було звільнено місто Житомир. У вщент зруйнованому місті залишився тільки один 3-поверховий будинок – млин. Саме старий млин і було переобладнано на кулінарний цех, в якому випікали печиво для фронту, лікарень і дитячих будинків. Там працювало лише 7 чоловік, але це були люди, захоплені своєю роботою.

Протягом усієї діяльності фабрика зберігала дух своєї країни, умілими руками працівників створювалися улюблені всіма цукерки. Не одне покоління виросло на цукерках «Бабусині казки», «Стріла», «Білочка», «Метеорит», «Червоний мак». Результатом довгої і завзятої праці фахівців стала розробка нового класу карамелі: м'якої, з жувальною начинкою.

Створено нові види продукції, що стали візитною карткою Житомирщини: шоколадні цукерки у формі морських черепашок «Бельгійські фантазії», печиво «Золоте кільце», вафлі «Магістр» і «Ролс», шоколадні цукерки у формі серця, підкови і монети «Любові, Удачі, Багатства»[54; 55].

На сьогоднішній день на фабриці функціонують 8 цехів, що виробляють всі групи кондитерських виробів, крім плиткового шоколаду, карамелі, халви, зефіру, мармеладу та драже.

Асортимент продукції нараховує більше 220 найменувань, частина

яких поставляється на експорт.

Кондитерська фабрика «ЖЛ» - успішне підприємство, яке стабільно і динамічно розвивається протягом багатьох років. За більш ніж 60-річну історію роботи та розвитку компанія завоювала довіру партнерів, а продукція - любов споживачів. Завдяки регулярній модернізації виробничих потужностей і щорічного придбання високотехнологічного обладнання, яке удосконалює процес виробництва - підприємство йде в ногу з часом і вимогами споживачів. Протягом останніх років були проведені такі роботи по оптимізації та удосконаленню виробництва: встановлено енергозберігаючі печі; нові лінії з виробництва цукерок і печива; станція з виробництва шоколаду та інше [50].

На сьогоднішній день на фабриці функціонують 28 виробничих ліній. Потенційна потужність підприємства становить 60 тис. тонн на рік. Також ведеться будівництво нового приміщення, що ще більше збільшить виробничі потужності підприємства та обсяги продукції «ЖЛ». На підприємстві функціонує 8 цехів, що виробляють близько 250 найменувань продукції: цукерки в коробках, шоколадні батончики, глазуровані і неглазуровані цукерки, шоколадні цукерки-снеки, шоколадно-вафельні цукерки, карамель, печиво, вафлі, круп'яні батончики, продукцію на фруктозі і йогуртово-зернові десерти. ТДВ «ЖЛ» перспективне підприємство з багаторічною історією та досвідом, високою якістю і смаком продукції. Велика кількість і різноманітність асортименту задовольнить і порадує найвимогливіших ласунів з різним рівнем доходу.

Сім цехів кондитерської фабрики "Житомирські Ласощі" працюють, створюючи солодкі шедеври:

Цех №1. Найсолодший – шоколадний цех, у якому виготовляються всім відомі й улюблені цукерки «Пташине молоко», «Прометей», «Вишня в шоколаді», «Любові, Удачі, Багатства», «Стріла», серії цукерок «Тофік» і «Афіна», «Золотий ключик» та багато інших.

Цех №2. У цьому цеху створюються улюблені нами з дитинства

цукерки з начинкою праліне «Бабусині казки», батончики та трюфелі.

Цех №3. Третій цех – справжній клондайк карамелі: льодяникової, ягідної, м'якої, жувальної, горіхової, молочної та лікерної.

Цех №4. Нові види цукерок із начинкою праліне «Цар Салтан», «Карпатські ночі», «Кокосинка», «Перлінка», «Фенікс», цукерки на вафельній основі «Білочка з горішком», «Шрек», вафлі «Артек», «Осінь» створюються в четвертому цеху.

Цех №5. Це місце, де панують шоколадні цукерки на вафельній основі: «Гостинець від зайчика», «Гостинець від білочки», «Гостинець від ведмедика», «Гостинчик АП», «Гостинчик ШОК», «Гостинчик ЛІТО», «Джамбо» і широкий асортимент вафель: «Артек», «Хрумба», «Ролс», «Магістр», «Попурі» з різноманітними смаками.

Цех №6. У 6-му цеху в широкому асортименті виробляються:

- АТяжне печиво «Марія», «АБВГ Дейка» та «Зоологічне», цукрове печиво «Фламенко», «Золоте кільце», «Сахара», «Чайне», «Банкір», «Казино»;
- діабетична продукція «Стимувіт», «Стевійка», «Здравушка», «Лана»;
- круп'яні батончики «Парма», «Коралові рифи», «Кариби».

Цех №7. Продукція, призначена для здорового «перекусу», виробляється в 7-му цеху:

- зерновий батончик «Good Day», що складається із суміші вівсяних і пшеничних пластівців, рисових кульок, меду, ізюму, кураги/чорносливу, багатий рослинними волокнами, насиченими клітковиною, а також вітамінами групи В, що сприяють зміцненню нервової системи та зниженню впливу стресу;
- шоколадні цукерки-снеки «Bunch», що є енергетичною сумішшю, яка складається з молочно-шоколадної глазури, арахісу/ізюму та кукурудзяних пластівців, багаті білком, клітковиною, фолієвою кислотою, амінокислотами, вітамінами С, А, Е, К, В₁, В₂, РР, натрієм, кальцієм, калієм,

магнієм, фосфором, залізом і цинком;

- шоколадні батончики та цукерки з нугою «Кльово, Нуга» [55].

На сучасному етапі, серед підприємств кондитерської галузі фабрика “Житомирські ласощі” – підприємство середньої потужності. Територія підприємства займає 3,5 гектарів землі. На них розмістилися шість основних і один допоміжний цех. В шести основних виробничих цехах – цукерковому-1 та цукерковому-2, карамельному, бісквітному, вафельному, дражейно-мармеладно-цукерковому – виготовляється за добу біля 50 тон продукції. Робота в них іде в одно-, дво- і тризмінному режимі. Асортимент продукції налічує більше 200 найменувань.

Ознайомившись із статутом підприємства можна відмітити, що метою та цілями АТ “Житомирські ласощі” є стабільна робота підприємства та утримання конкурентоспроможності фірми на ринку, а також розширення підприємства, збільшення обсягів виробництва, економічності та прибутковості АТ “Житомирські ласощі”. Місією фірми є виробництво та фірмова торгівля кондитерськими виробами.

Правління є виконавчим органом Товариства і здійснює оперативне керівництво його поточною діяльністю. До складу Правління товариства входять: голова Правління, перший заступник голови Правління та члени Правління. Голова Правління керує роботою Правління і очолює підприємство.

Прийняття особливих важливих рішень відбувається на загальних зборах шляхом голосування.

Найвища контролююча ланка підприємства – Спостережна рада контролює діяльність підприємства, використання, розподілення фінансових ресурсів, прийняття фінансових та соціальних рішень. На кожного керівника ступенів покладена контролююча функція на даному процесі виробництва. Лінійними керівниками підприємства є технічний директор, директор по виробництву, комерційний директор, начальник управління маркетингу, директор з економіки [13].

2.2. Аналіз фінансово-економічної діяльності та показники інвестиційно-інноваційного процесу підприємстві АТ «Житомирські ласощі»

Для здійснення оцінки та аналізу фінансово-господарської діяльності було використано наступні джерела фінансової звітності:

- Баланс за 2019 рік, 2020 рік, 2021 рік;
- Звіт про фінансові результати за 2019 рік, 2020 рік, 2021 рік.

Дана інформація була зведена до табл.2.1.2. в якій наведені основні економічні показники господарської діяльності підприємства.

Таблиця 2.1.

Оцінка та аналіз основних економічних показників господарської діяльності підприємства

Показники	Одиниці виміру	Обсяги виробництва			Відхилення 2021р. до 2019р.	
		2019	2020	2021	+/-	
Виручка	тис.грн.	628 685	731 507	879 782	251 097	9,9
Валовий прибуток	тис.грн.	137 558	153 503	123 830	13 728	9,97
Операційний прибуток	тис.грн.	35 824	38 179	25 957	9 867	27,5
Продуктивність праці		106,5	126,9	152,8		3,5
Рентабельність власного капіталу	%	24,8	22,7	29,2		7,8
Фонд оплати праці	тис.грн.	51 075	40 995	62 120	11 045	1,6
Балансовий прибуток	тис.грн.	32 258	34 499	23 471	8 787	27,2
Податок на прибуток	тис.грн.	11 802	14 069	8 149	3 653	30,9
Чистий прибуток	тис.грн.	20 466	20 430	15 322	5 144	25,1

Джерело: створено автором на основі [68].

Уважно поглянувши на найважливіші економічні показники діяльності компанії, можна виявити, що з 2019 по 2021 рік доходи від продажів зросли на 39,9 мільярдів гривень або 251 097 доларів США, або майже на третину. Крім того, кількість працівників зросла на 10%, а продуктивність праці зросла на 43,5%.

Формування та розподіл прибутку будь-якого господарського підприємства необхідно приділити особливу увагу, щоб повніше розкрити їхню проблематику [Додаток Б].

Бухгалтерські дані визначають, скільки прибутку зареєстровано за певний період часу, наприклад, квартал або рік. Це пов'язано з тим, що дохід складається з кількох складових, однією з яких є прибуток. Навпаки, дохід реєструється регулярно та послідовно без прогалин.

Виробники продають свою готову продукцію за ціною \$2,50 за одиницю, щоб отримати прибуток.

Вимірювання прибутку від реалізації продукції вимагає врахування як собівартості, так і цін реалізації. Зміни вартості або ціни можуть змінити обсяг продажів через непродані запаси, зміни обсягів виробництва та прибутковості.

На рентабельність підприємства впливає його здатність збільшувати обсяг продажів, змінювати темпи виробництва і балансувати нереалізовані запаси.

Основним аспектом будь-якого фінансового плану є використання заробленого доходу як основного джерела фінансових інвестицій, а також задоволення економічних інтересів акціонерів.

Після сплати податків будь-який прибуток, що залишився в бізнесі, йде на його зростання.

Отримані кошти після сплати податків використовуються для розширення виробничих площ компанії, впровадження нової системи контролю якості та вдосконалення продукції. Додаткові кошти виділяються на будівництво їдальні для працівників на території підприємства. Компанія

не виплачує дивіденди; натомість інвестор, який є власником акцій, вирішує, як використовувати дохід для покращення виробництва та розвитку бізнесу[57].

Бухгалтер використовує дані бухгалтерського обліку підприємства, щоб визначити ключові показники фінансового стану підприємства. Це наступний етап формування економіко-фінансової основи підприємства [9, с. 5].

Форма 1 – це перша звітність про фінансовий стан підприємства: бухгалтерський баланс. Форма 2 звітує про фінансові результати підприємства, а форма 3 детально описує грошові потоки підприємства. Форма 4 містить інформацію про капітал компанії, а форма 5 детально описує, як функціонує майно компанії. Інші форми звітності також допомагають зрозуміти фінансовий стан компанії, наприклад дані аналітичного обліку, які висвітлюють конкретні статті балансу.

Використовуючи дані бухгалтерської звітності компанії, такі як баланс, ми можемо оцінити активи та пасиви компанії. Це досягається шляхом аналізу активів і зобов'язань компанії, зазначених у балансі.

Таблиця 2.2

Характеристика активів та зобов'язань підприємства за балансом

Показники	2019	2020	2021	Відхилення 2021 р. до 2019 р.	
	тис. грн.	тис. грн.	тис.грн	Абсолютне значення +/-	Відносне значення, %
Необоротні активи					
Нематеріальні активи	382	386	487	105	27,5
Незавершене будівництво	20742	14385	7364	-13377	-64,4
Основні засоби	921651	109455	129638	37473	40,7
Довгострокові фінансові інвестиції	-	-	-	-	-

Продовження таблиці 2.2

Довгострокова дебеторська заборгованість	-	259	148	148	-
Разом необоротні активи	113976	125138	138572	24596	21,5
Оборотні активи					
Запаси :	21376	29202	33111	11735	54,8
Дебіторська заборгованість за продукцію	44776	58747	91861	47085	105,2
Дебіторська заборгованість по розрахунках	11086	10208	32155	21069	1,9р.
Готова продукція	7329	14668	18921	11592	1,6р.
Незавершене виробництво	1395	1578	1661	266	19,1
Товари	549	783	1005	456	83,1
Інші оборотні активи	47	880	262	215	4,5р.
Разом оборотні активи	94963	127233	229055	134092	1,4 р.
Витрати майбутніх періодів	223	107	251	28	12,5
Разом активи	209162	252478	367893	158731	75,8
Пасив					
Власний капітал	144131	167780	171785	27654	19,1
Цільове фінансування	356	529	38	-318	-89,3
Поточні зобов'язання	47086	83244	65780	18694	39,7
Всього пасиви	209162	252478	367893	158731	75,8

Джерело: створено автором на основі [68].

Аналізуючи таблицю 2.2, видно, що вартість майна компанії зросла на 21,5% за період з 2019 по 2021 рік. Це можна побачити, зробивши дані таблиці 2.2. Сума дебіторської заборгованості значно зросла не раз. Майбутні витрати зменшилися на \$21,6 тис. або на 52,8%. Зменшення цих витрат призвело до збільшення активів: будівництво майбутніх періодів завершено на 70,4%, інші активи зменшилися на 13,1%. Поточні зобов'язання зросли на 78,6%, збільшившись з 5679,8 тис. грн до 7261,2 тис. грн. Збільшення зобов'язань відбулося за рахунок значного збільшення власного капіталу; з 14243,5 тис. грн. до 17354,4 тис. грн. Також зростання пасивів на понад

43%. Обсяг початкового передбачуваного фінансування зменшився на \$118,8 тис., що на 71,2% менше початкового плану. Таблиця 2.3 фінансового звіту містить важливу інформацію для нашого аналізу[9].

Таблиця 2.3

Оцінка та аналіз звіту про фінансові результати, тис. грн.

Показники	Роки			Відхилення 2021 до 2019	
	2019	2020	2021	Абсолютне значення +/-	Відносне значення %
Доход (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	628685	31507	79782	251097	39,9
Податок на додану вартість	78146	6998	109073	30927	39,5
Чистий доход (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	548387	643052	768807	220420	40,2
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	410829	489549	644977	234148	56,9
Валовий :					
Прибуток	137558	153503	123830	- 13728	-9,97
Фінансові результати від операційної діяльності :					
Прибуток	35824	38179	25957	- 9867	-27,5
Фінансові результати від звичайної діяльності					
Прибуток	32258	34499	23471	- 8787	27,2
Чистий :					
Прибуток	20466	20430	15322	- 5144	-25,1

Джерело: створено автором на основі [68].

Дані компанії в таблиці 2.3 показують, що активність ділова в 2019-2021 роках зростає на 39,9%. Це включає збільшення чистого доходу на

40,2%. Компанія збільшила дохід на 251 097 000 українських гривень, або близько 51 000 доларів США, завдяки збільшенню продажів протягом кожного фінансового року.

Чистий прибуток збільшився з 5144 тис. грн до 5241,6 тис. грн або на 1,02%. Загальний прибуток зріс на 25,1%, збільшившись з 5144 тис. грн до 5241,6 тис. грн. Собівартість продукції зросла на 56,9% — з 234 148 тис. грн до 280 727 тис. грн.

Це збільшення собівартості привело до зменшення валового прибутку на 13728 тис. грн.[36].

Таблиця 2.4 розбиває операційні витрати компанії для фінансового аналізу.

Таблиця 2.4

Характеристика операційних витрат підприємства АТ „Житомирські ласощі”

Показники	2019	2020	2021	Відхилення 2019 до 2021	
	тис. грн.	тис. грн.	тис. грн.	Абсолютне значення	Відносне значення, %
Матеріальні затрати	353765	445323	560797	207032	58,5
Витрати на оплату праці	51075	40995	62120	11045	21,6
Відрахування на соціальні заходи	17315	14258	21594	4279	24,7
Амортизація	10937	14902	15830	4893	44,7
Інші операційні витрати	99775	112777	102974	3199	3,2
Разом	532867	628255	763315	230448	43,2

Джерело: створено автором на основі [68].

Інформація, наведена в таблиці 2.4, йде за останні 3 роки роботи компанії. Дані вказують на те, що матеріальні витрати становлять найбільшу

кількість витрат протягом 2019-2021 років, з ростом на 21% відповідно до 2019-2021 років. Витрати на оплату праці зросли на 21,6% за 2019-2021 роки, а інші операційні витрати зросли на 3 199 000 доларів США за 2019-2021 роки. Для продовження фінансового аналізу необхідна оцінка ліквідності майна підприємства. Це наступний крок після вивчення фінансових показників.

Згрупуємо показники ліквідності в окрему таблицю (табл.2.5).

Протягом звітного періоду грошові кошти збільшувались. Коефіцієнт абсолютної ліквідності в 2020р. досягає максимального значення, а саме 5,4, що є більшим за нормативне. Це свідчить про наявність оборотних засобів на підприємстві для покриття своїх боргів.

Таблиця 2.5

Показники ліквідності

Показники	Роки			Відхилення 2021 до 2019	
	2019	2020	2021	Абсолютне значення +/-	Від нормативу
Коефіцієнт абсолютної ліквідності (>0,2)	0,01	5,4	0,06	0,05	0,15
Коефіцієнт швидкості ліквідності	1,2	2,1	-	-1,2	-0,2
Оборотний капітал	94963	12723 3	22905 5	134092	-
Частка оборотних активів у загальній сумі активів	0,45	0,51	0,62	0,17	-
Загальний коефіцієнт платоспроможності	3,4	1,6	2,3	-1,1	-0,1

Джерело: створено автором на основі [68].

У 2021р. зменшилась частка оборотних активів у загальному обсязі

активів до 0,50, а в 2019р. вона становила 0,59, що є максимальним значенням за досліджуваний період. Загальний коефіцієнт платоспроможності в 2021 р. перевищує норму і складає 2,3 одиниці, але є меншим ніж у 2019р. на 1,1 одиницю.

Аналіз фінансової стійкості підприємства проведемо на основі системи показників її визначення (табл.2.6).

Таблиця.2.6

Показники фінансової стійкості

Показники	Роки				Відхилення 2021 до 2019
	2019	2020	2021	Абсолютне значення +/-	Від нормативу
Коефіцієнт автономії (коефіцієнт власного капіталу)	0,76	0,81	0,72	-0,04	-0,22
Коефіцієнт фінансової залежності (<1)	1,2	1,4	1,3	0,1	-0,3
Коефіцієнт концентрації залученого капіталу (<0,5)	0,2	0,3	0,2	-	0,3
Коефіцієнт співвідношення власного і залученого капіталу (<0,5)	0,2	0,4	0,3	0,1	0,2
Коефіцієнт фінансової стабільності (>1)	3,1	4,3	2,5	-0,6	-1,5

Джерело: створено автором на основі [68].

З табл.2.6. видно, що коефіцієнт автономії, у порівнянні з 2019 роком, в 2021 році зменшився на 0,04 одиниці, що призвело до залучення підприємством зовнішніх джерел фінансування. Коефіцієнт фінансової стабільності зменшився на 0,6 одиниці, що спричинило зменшення частки власних коштів на підприємстві. Даний коефіцієнт досягнув найбільшого

значення у 2020р. і складав 4,3. Цей рік за багатьма показниками є найбільш стабільним за аналізований період. Коефіцієнт співвідношення залученого і власного капіталу зменшився на 0,1 одиницю і становить 0,3 одиниці, а це означає, що залученого капіталу на підприємстві на 30% більше ніж власного.

Далі проаналізуємо ділову активність підприємства (табл. 2.7).

Таблиця.2.7

Аналіз ділової активності підприємства АТ „Житомирські ласощі”

Показники	Роки			Відхилення 2021 до 2019	
	2019	2020	2021	Абсолютне значення +/-	Відносе значення, %
Доход (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), тис. грн.	62868 5	731507	87978 2	251097	39,9
Чистий прибуток (збиток), тис. грн.	20466	20430	15322	-5144	-25,1
Фондовіддача	5,75	6,29	4,95	-0,8	-13,9
Коефіцієнт оборотності оборотних активів	5,3	5,9	6,8	1,5	28,3
Тривалість обороту оборотних активів, дн.	68,9	61,9	53,7	-15,2	-22
Коефіцієнт завантаженості активів в обороті	0,2	0,2	0,1	-0,1	-50
Матеріаломісткість господарської діяльності	0,8	0,82	0,84	0,04	5
Трудомісткість господарської діяльності	0,11	0,12	0,10	-0,01	-9,1

Джерело: створено автором на основі [68].

Таблиця 2.7 показує, що ділова активність зросла на 39,9% завдяки збільшенню продажів компанії. Це можна побачити, якщо порівняти таблицю 2.7 з малюнком 2.7, де показано збільшення доходу на 251 097 000

доларів США або на 39,9%. Коефіцієнт оборотності оборотних засобів показує, що на 1 гривню окремих активів припадає 6,8 грн обороту. Це свідчить про те, що протягом поточного звітного періоду товарообіг зростає швидше. Таке зростання обороту сприяє збільшенню заощаджень і скороченню оборотних коштів. Завдяки використанню терміну служби власності підприємства підвищують ефективність своєї діяльності. Оскільки оборот активів у 2019 році скоротився з 68,9 до 53,7 днів, підприємства почали працювати швидше та ефективніше.

Економічна діяльність компанії базується на обов'язковій фіскальній політиці, яку здійснюють держава та органи місцевого самоврядування. Він включає податкові платежі до державних бюджетів, а також аналіз податкових ставок і законодавства, щоб визначити, скільки грошей компанія платить відповідно до чинного законодавства.

Фінансово стабільний бізнес залежить від точних і надійних фінансових методів. Практика цих методів постійно генерує більший прибуток і покращує податкову політику, що впливає на загальну ефективність підприємства. Це також може покращити фіскальний розрахунок як будівельний блок для стабільної роботи та надійних фінансових зобов'язань. Крім того, зобов'язання щодо виконання зобов'язань перед кредиторами, банками та бюджетами може сприяти більш надійному фінансовому становищу [43, с. 370].

Пам'ятаючи про свої податкові потреби, компанії уважно стежать як за стилем роботи, так і за прогресом.

Ключовими показниками загального фінансового та економічного стану країни є податки та їхній вплив на них.

Собівартість виробництва - це сума грошей, необхідна для створення предмета.

Отримання прибутку від продажу товарів, наприклад робочої сили або послуг.

Гроші, отримані від продажу.

Платоспроможність бізнесу позначена під номером 4 у списку.

Міцний фінансовий стан важливий для будь-якого бізнесу.

Щоб фінансувати майбутні інвестиції та розширення, до підприємства необхідно застосувати податкове планування. Це також забезпечує збереження капіталу для бізнесу.

2.3. Аналіз галузі виробництва кондитерських виробів

Інвестиційний стан в Україні на даний час є досить несприятливим. Це в свою чергу помітно впливає на сучасний стан економіки. В Україні склалася складна ситуація на інвестиційному ринку у зв'язку із політичною, а отже і економічною нестабільністю в державі. Іноземні інвестори зменшують обсяги вкладання коштів в українську економіку, тому що побоюються незахищеності з боку держави. На даному етапі економіка України є нестабільною, а отже і не привабливою для іноземних інвесторів.

На 01.01.2017 року загальний обсяг прямих іноземних інвестицій в економіку України становив 8,4 млрд. дол. США, тоді як реальна потреба, за оцінками фахівців, становить 40 млрд. дол. США. Водночас, за деякими даними, обсяг заощаджень населення становить 18 млрд. дол. США. З наведених даних, можна припустити, що активність державної політики із залучення внутрішніх інвестицій і легалізації тіньового капіталу повинна бути значно результативнішою.

Прямі іноземні інвестиції в Україні надійшли із 114 країн світу. Найбільші обсяги внесено нерезидентами із США- 1074,8 млн.дол. (16,1% загального обсягу), Кіпру — 779,2 млн. дол. (11,7%), Сполученого Королівства — 686,1 млн. дол. (10,3%), Нідерландів — 463,9 млн.дол. (7,0%).

Найбільші обсяги іноземних інвестицій залучено в оптову торгівлю і посередництво в торгівлі (15% від загального обсягу інвестування), харчову промисловість та переробку сільськогосподарських продуктів (14,8%), машинобудування (9,0%), транспорт і зв'язок (7,9%)[34].

Особливо значне місце в інвестиційній стратегії держави має регіональне зовнішньоекономічне співробітництво і місце промислового комплексу України в системі міжнародного поділу праці.

Промисловий комплекс України є пріоритетним у стратегічному розвитку національної економіки. Він забезпечує ключові інтереси країни, її безпеку, підтримує культурний та соціальний рівень життя нації. Саме цей сектор створює майже половину ВВП країни та забезпечує чверть всіх зайнятих в галузі економіки робочими місцями. Промисловість є активним агентом зовнішньої торгівлі України, її експортно- імпорتنний оборот дорівнює майже 80% валового випуску промислової продукції, що дозволяє країні одержувати близько двох третин її валютних надходжень.

В Україні існує багато інвестиційно - привабливих галузей економіки. Серед яких можна виділити харчову промисловість, а особливо кондитерську.

Динаміка споживання кондитерської продукції в розрахунку на одного мешканця України - такий же індикатор економічного добробуту населення, як темпи зростання ВВП на душу населення. Згідно із дослідженнями експертів газети „Бізнес”, існує кореляційно — регресійний зв'язок між доходами населення і попитом на солодощі.

Безперервний розвиток галузі можна пояснити наявністю тиску нагромадженого в Україні капіталу, який не може знайти застосування. У виробництві солодощів, принаймні, є постійний попит, капітал обертається досить швидко, реалізація може здійснюватися за готівковими розрахунками, тому галузь самостійно тримається “на плаву” без особливої державної підтримки. Серед окремих груп кондитерських виробів найуспішніше розвивається виробництво шоколаду і шоколадних виробів.

В Україні налічується близько тисячі виробників кондитерських виробів (до цієї кількості входять як спеціалізовані кондитерські фабрики, так і заводи продовольчих товарів, що мають окремі кондитерські цехи, а також дрібні пекарні). Їх загальні виробничі потужності перевищують 830

тис.т. Але спеціалізованих кондитерських фабрик (з річним обсягом виробництва понад 10 тис. т.) налічується лише 17. Продукція цих фабрик забезпечує не менше 70% продажу солодоців на українському ринку. Виробників, що справляють реальний вплив на загальний стан ринку, ще менше[35].

Компанії, які випускають найбільший обсяг виробництва солодоців в Україні, представлені у табл. 2.8

Таблиця 2.8

Компанії — лідери випуску кондитерських виробів у 2021 році

Компанія	Виробництво кондитерських виробів, тис. т.	Частка на ринку, %
Кондитерська корпорація Roshen	202,01	21,67
ПРАТ „АВК”	120,69	12,95
АТ „Київ-Конті”	96,99	10,41
ПРАТ „Харківська бісквітна фабрика”	45,16	4,84
ПРАТ «Домінік»	41,06	4,41
АТ „Житомирські ласощі”	35,21	3,78
АТ „Львівська кондитерська фірма Світоч”	28,41	3,05
АТ „Запорізька кондитерська фабрика”	25,69	2,76
АТ „Одеса”	25,18	2,7
ПАТ „Крафт Фудз Україна”	21,39	2,3
ПРАТ „Рівненська кондитерська фабрика”	16,48	1,77
ТОВ „Світ ласощів”	29,63	3,18
Інші	244,12	26,19
Разом	932,03	100

Джерело: створено автором.

Більшість з вище перелічених компаній є реципієнтами іноземних інвестицій. Але, на жаль, займаючи той чи інший сегмент українського кондитерського ринку, іноземні інвестори зазвичай випускають якісну, але досить дорогу продукцію.

Згідно з даними, які подані у звіті АТ „Укркондитер”, обсяг випущеної кондитерської продукції за 2019-2021рр. у порівняних цінах становив 9497413,0 тис. грн., а обсяг випущеної продукції складав 1839088,5 тис. тон. Розглянемо динаміку обсягів виробництва та продажу кондитерських виробів в розрізі найбільших виробників солодкої продукції в Україні [11].

Для розрахунків сформуємо вихідну таблицю (табл.2.9)

Таблиця 2.9

Обсяг виробленої кондитерської продукції у порівняних цінах за 2019-2021 роки (тис. грн.)

Виробник	Обсяг виробленої продукції			Відхилення 2021р. до 2019р.	
	2019	2020	2021	Абсолютне відхилення,+ /-	Відносне відхилення,%
АТ „Дніпропетровська КФ”	194818,4	222093,0	258227,0	63408,6	32,5
ПРАТ „АВК”	135309,6	154253,0	181923,0	46613,4	34,4
АТ „Одеса”	134725,4	153587,0	144348,0	9622,6	7,1
ПРАТ „Харківська БФ”	120901,8	137828,0	177868,0	56966,2	47,1
ПрАТ «Домінік»	229323,7	261429,0	314150,0	84826,3	37,0
ПРАТ „Рівненська КФ”	58299,1	66461,0	52744,0	-5555,1	-9,5
АТ „Житомирські ласощі”	197318,4	224943,0	276485,0	79166,6	40,1
АТ „Запорізька КФ”	99174,6	113059,0	103475,0	4300,4	4,3
АТ „Львівська КФ Світоч”	273785,1	312115,0	398011,0	124225,9	45,4
АТ „Київська КФ Рошен ”	515297,4	587439,0	908256,0	392958,6	76,3
Разом	1958953,5	2233207,0	2815487,0	856533,5	314,8

Джерело: створено автором.

Визначимо частку виробників в загальному обсязі виробництва продукції у порівняних цінах за 2019-2021 роки. На основі проведених розрахунків сформуємо таблицю (табл.2.10).

Таблиця 2.10

Частка виробників кондитерської продукції в загальному обсязі випуску у порівняних цінах за 2019-2021 роки (у відсотках)

Виробник	Роки		
	2019	2020	2021
АТ „Дніпропетровська КФ”	9,95	9,95	9,17
ПРАТ „АВК”	6,91	6,91	6,46
АТ „Одеса”	6,88	6,88	5,13
ПРАТ „Харківська БФ”	6,17	6,17	6,32
ПрАТ «Домінік»	11,71	11,71	11,16
ПРАТ „Рівненська КФ”	2,98	2,98	1,87
АТ „Житомирські ласощі”	10,07	10,07	9,82
АТ „Запорізьська КФ”	5,06	5,06	3,68
АТ „Львівська КФ Світоч”	13,98	13,98	14,14
АТ „Київська КФ Рошен ”	26,30	26,30	32,26
Разом	100,00	100,00	100,00

Джерело: створено автором.

На основі проведеного аналізу можна дійти таких висновків:

Провідне місце за обсягами випущеної продукції у порівняних цінах у 2019-2021р.р. займає кондитерська фабрика Рошен (м. Київ). В 2019 році обсяг випущеної продукції становив 515297,4 тис. грн., що складає 26,30% в загальному обсязі випуску, а у 2021 році - 908256,0 тис. грн., або 32,26%.

Найменший обсяг випуску кондитерської продукції припадає на АТ «Запорізька кондитерська фабрика». Обсяг випуску солодкої продукції даного виробника в 2019 році становив 99174,6 тис. грн., або 5,06% в загальному обсязі випуску, в 2021 році - 103475,0 тис. грн. - 3,68%.

Динаміка розвитку кондитерської промисловості є позитивною і має тенденцію до підвищення.

АТ „Житомирські ласощі„ протягом 2019-2021рр. підвищили обсяги виробництва продукції у порівняних цінах з 197318,4 тис. грн. у 2019р. до 276485,0 тис. грн. у 2021р. В 2021р. підприємство АТ „Житомирські ласощі” за обсягами випуску продукції у порівняних цінах займало 9,17% в сегменті кондитерської промисловості України.

Розрахуємо частку виробників в загальному обсязі виробництва продукції в натуральному виразі за 2019-2021роки. На основі проведених розрахунків сформуємо таблицю (табл.2.11).

Таблиця 2.11

Частка виробників кондитерської продукції в загальному обсязі випуску в натуральному виразі за 2019-2021 роки (у відсотках).

Виробник	Роки		
	2019	2020	2021
АТ „Дніпропетровська КФ”	11,81	12,48	10,11
ПРАТ „АВК”	8,59	9,16	19,02
АТ „Одеса”	8,84	7,80	5,83
ПРАТ „Харківська БФ”	7,26	7,03	7,55
ПрАТ «Домінік»	10,51	12,71	12,55
ПРАТ „Рівненська КФ”	5,56	5,10	2,88
АТ „Житомирські ласощі”	9,06	10,90	11,14
АТ „Запорізьська КФ”	6,95	7,84	5,69
АТ „Львівська КФ Світоч”	12,95	8,79	7,88
АТ „Київська КФ Рошен ”	18,47	18,19	17,36
Разом	100,00	100,00	100,00

Джерело: створено автором.

Провівши аналіз можна зробити такі висновки:

Перше місце за обсягами випущеної продукції в натуральному виразі у 2019р., 2020р. займає кондитерська фабрика Рошен (м. Київ). В 2019 році

обсяг випущеної продукції становив 54639,6 тис. тон, що складає 18,47% в загальному обсязі випуску, а у 2021 році лідером по випуску продукції в натуральному виразі стає ПРАТ „АВК”- 72186,3 тис. тон, або 19,02%.

Найменший обсяг випуску кондитерської продукції в 2021 році припадає на ПРАТ „Рівненська кондитерська фабрика”. Обсяг випуску солодкої продукції даного виробника в 2021 році становив 10941,8 тис. тон, або 2,88% в загальному обсязі випуску.

Динаміка обсягів випуску кондитерських виробів в натуральному виразі протягом 2019-2021 рр. є позитивною і має тенденцію до підвищення.

АТ „Житомирські ласощі,” протягом 2019-2021 рр. підвищили обсяги виробництва продукції в натуральному виразі з 26792,9 тис. тон в 2019 році до 42300,8 тис. тон в 2021 році. Підприємство АТ „Житомирські ласощі” за обсягами випуску продукції в натуральному виразі в 2021р. займало 11,4% на ринку кондитерських виробів України[52].

Зараз на прилавках вітчизняних магазинів з’являється все більше товарів преміум-класу, найчастіше це цукерки у коробках. Вагових шоколадних цукерок високої якості, якими завжди славилися українські фабрики, стає все менше, особливо в регіонах. В кондитерських магазинах - засилля неякісної вагової продукції.

Серед потужних виробників кондитерської продукції слід відмітити такі компанії, як: кондитерська корпорація „ROSHEN”, компанія „Київ-Конті”, а також Львівська кондитерська фабрика „Світоч”, яка почала випускати цукерки під торговою маркою Nestle.

Кондитерська корпорація „ROSHEN” - найбільший український виробник кондитерських виробів. Біля 25% усіх вітчизняних солодоців випускається на підприємства - Київській, Вінницькій, Маріупольській та Кременчуцькій. Асортимент продукції представляють більше 200 видів цукерок, шоколаду, карамелі, печива, вафель, мармеладу і тортів при загальному обсязі виробництва до 200 тисяч тон у рік [50].

Група "Київ-Конті" була створена в 1997 р. Чисельність співробітників - близько 5 тис. Чоловік [14].

На сьогоднішній день частка "Київ-Конті" у загальному обсязі виробництва кондитерських виробів в Україні складає більш ніж 11 %. З такими показниками група "Київ-Конті" входить у п'ятірку лідерів галузі з виробництва цього виду кондитерських виробів.

Компанія Nestle, світовий лідер з виробництва продуктів харчування, підвела підсумки діяльності в Україні за 2021 рік.

Загальний обсяг продажу компанії на українському ринку в 2021 році склав 1,62 млрд. гривень, що на 25% більше в порівнянні з 2020 роком. У фізичному вираженні обсяг продажу склав 143,8 тис. тон, що на 10,2% більше в порівнянні з 2020 роком[25].

Обсяг продажу кондитерських виробів склав 453 млн. грн., що на 18,2% більше, ніж у 2020 році. На ринку з'явилося 50 нових і удосконалених продуктів Nestle. На Львівській кондитерській фабриці "Світоч" почалося виробництво шоколадних виробів преміум-класу під ТМ Nestle (цукерки в коробках і шоколадні плитки "Nestle Gold Chocolate").

Частка ринку шоколаду в упаковці склала 18,3%, шоколадних плиток - 22,5%, шоколадних батончиків - 20%. Лідерами продажу залишаються традиційні кондитерські вироби торгових марок Nuts, KitKat, Aero, Lion, "Хрум".

На стан кондитерської промисловості досить сильно вплинула цукрова криза липня, грудня 2016-го - січня 2017-го. Кондитери країни очікували подібного розвитку подій, але підвищення цін на цукор практично в півтора рази виявилось для багатьох, особливо дрібних, виробників тяжким іспитом [37]. Рівень рентабельності тих з них, хто не має доступу до власних дешевих джерел сировини, зараз балансує на грані, за якою виробництво стає збитковим. Про цю тенденцію говорять і дані Держкомстату. Виробництво кондитерських виробів з цукру в Україні, включаючи білий шоколад, за січень-грудень 2021 року знизилось на 6,4% - до 288 тис. тон. А саме: у

грудні 2021 року було вироблено 21,4 тис. тон кондитерських виробів, що на 21,2% менше в порівнянні з груднем 2009 року і на 13,7% менше, ніж у листопаді 2021 року.

Отже, можна висловитись, що українська кондитерська промисловість є досить розвиненою. Протягом останніх років на розвиток кондитерської галузі була спрямована велика кількість іноземних інвестицій. Підприємства, які знаходились у кризовому становищі, після отримання інвестиційної підтримки, почали підійматись та нарощувати обсяги виробництва. Кондитерська галузь є однією з перспективних галузей харчової промисловості, в яку доцільно вкладати як національні так і іноземні інвестиції [24].

В державі повинні бути впроваджені програми підтримки національного товаровиробника. Також необхідно контролювати участь іноземного капіталу в розвитку галузі. Потрібно стимулювати українських інвесторів до вкладання коштів в розвиток національного виробництва. Саме в цьому випадку кошти від діяльності національного товаровиробника будуть надходити до державного та місцевих бюджетів, а не йти за кордон.

Необхідною умовою стимулювання залучення інвестицій в українську економіку є вдосконалення чинного законодавства та прийняття нових законів, які б заохочували інвесторів, а не відлякували їх. Потрібно переглянути засади податкового законодавства, з метою уникнення подвійного оподаткування господарської діяльності.

Для стимулювання залучення іноземних інвестицій та усунення негативних тенденцій в економіці України доцільно здійснити певний перелік заходів, які повинні базуватися на таких принципах:

Стабільність законодавства стосовно умов іноземного інвестування.

Політична стабільність держави та її прогнозованість як субєкта міжнародних економічних відносин.

Гнучкість оподаткування виходячи з обсягів, форм інвестування, а також пріоритетів в інвестуванні окремих галузей економіки.

Адекватність організаційно-правового та інформаційного забезпечення залучення іноземних інвестицій.

Оптимізація глибини проникнення іноземного капіталу в економіку країни, виходячи з інтересів національної безпеки.

Проблеми подальшого розвитку інвестиційного потенціалу України можливо вирішити за таких умов:

Визначити пріоритетні напрями інвестування в економіку:

- побудувати механізм залучення інвестицій через проведення гнучкої податкової політики, перетворення амортизаційних відрахувань у джерело інвестицій;

- створити систему державного нагляду та інфраструктурного забезпечення підприємств пріоритетних галузей економіки [46].

В цілому державне регулювання інвестиційної діяльності і капітального будівництва є ефективним економічним заходом інвестиційної політики.

Держава також повинна проводити політику сприяння надходженню іноземних інвестицій.

Сприяння інвестиціям — це комплекс заходів із розповсюдження інформації або створення іміджу осередку для інвестування, а також надання інвестиційних послуг можливим інвесторам. Цільові заходи щодо сприяння інвестиціям можуть бути корисними не тільки для залучення іноземного капіталу в країну, але й для суттєвого покращення вітчизняного ділового середовища з відповідними перевагами як для вітчизняних, так і для зарубіжних підприємців.

На регіональному рівні необхідно створювати сприятливий інвестиційний клімат, з метою залучення іноземних інвестицій в розвиток регіону. Це дасть змогу розвивати промисловість на регіональному рівні [46].

Висновок до розділу 2

Кондитерська фабрика «Житомирські ласощі» має багаторічну історію, виробляє понад 220 видів продукції для 17 країн світу, працюючи за різними напрямками виробництва. Завдяки регулярній модернізації виробничих потужностей і щорічного придбання високотехнологічного обладнання, яке удосконалює процес виробництва, підприємство йде в ногу з часом і вимогами споживачів.

За результатами аналізу фінансово-аналітичної звітності та показників інвестиційно-інноваційної діяльності за 201-2021 роки було виявлено наступне:

- 1) зростання доходів на 39,9 млрд грн (25109), або на майже 30%;
- 2) вартість майна компанії зросла на 21,5%;
- 3) майбутні витрати зменшилися на 52,8% (21,6 тис. дол. США);
- 4) поточні зобов'язання зросли на 78,6% (з 5679,8 тис. грн до 7261,2 тис. грн)
- 5) значно зріс власний капітал, зі 14243,5 тис грн до 17354,4 тис грн;
- 6) пасиви зросли на 43%;
- 7) обсяг початкового передбачуваного фінансування зменшився на 118,8 тис дол США (на 71,2% менше початкового плану);
- 8) ділова активність зросла на 39,9%;
- 9) чистий дохід збільшився на 40,2%;
- 10) загальний прибуток зріс на 25,1% (з 5144 тис. грн до 5241,6 тис. грн);
- 11) собівартість продукції зросла на 56,9% (з 234148 тис. грн до 280727 тис грн);
- 12) валовий прибуток зменшився на 13728 тис. грн.
- 13) витрати підприємства за аналогічний період наступні:
 1. на оплату праці зросли на 21,6%;
 2. операційні витрати зросли на 3199 тис. дол. США.

14) найбільший коефіцієнт ліквідності відзначений в 2020 р, це 5,4, що свідчить про наявність оборотних коштів на покриття боргів.

15) в 2021 році частка оборотних активів зменшилась до 0,5, максимальною була в 2019 р і становила 0,59.

16) загальний коефіцієнт платоспроможності в 2021 становив 2,3 одиниці, але на 1,1 одиницю менше, ніж в 2019.

17) коефіцієнт автономії, у порівнянні з 2019 роком, в 2021 році зменшився на 0,04 одиниці

18) коефіцієнт фінансової стабільності досягнув найбільшого значення у 2020р. і складав 4,3.

19) коефіцієнт співвідношення залученого і власного капіталу зменшився на 0,1 одиницю і становить 0,3 одиниці, а це означає, що залученого капіталу на підприємстві на 30% більше ніж власного [49].

На інвестиційно-інноваційну діяльність підприємства впливають фактори мікросередовища (сама компанія, посередники, постачальники, конкуренти, цільові споживачі і контактні аудиторії) та макросередовища (демографічні фактори, економічні, правові, екологічні, технологічні, політичні та культурні)[22;45].

«Житомирські ласощі» бізнес, орієнтований на споживача: проводяться дослідження уподобань споживачів, воно зацікавлене у створенні нових товарів, які орієнтуються на нових сегментах ринку. Через насиченість ринку і обмеженість ресурсів, орієнтація на споживачів є найкращим вибором для підприємства зараз. Конкуренція в галузі дуже активна, всі фірми пропонують споживачеві практично ідентичний товар, тому слабкі місця проявляються у якості обслуговування, пропонованих додаткових послугах, місці розташування конкурентів, рівні цін, асортименті, оригінальності дизайну, відповідність сучасним модним тенденціям, продукції в наявності, тобто проводиться політика повороту недоліків конкурентів у свій бік.

РОЗДІЛ ІІІ

ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ МЕХАНІЗМУ УПРАВЛІННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ МЕХАНІЗМУ ІНВЕСТИЦІЙНО- ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

3.1 Основні напрямки підвищення ефективності управління інвестиційно-інноваційною діяльністю на АТ «Житомирські ласощі»

Головною метою інвестиційної діяльності є здійснення оптимальної ліквідності інвестиційних ресурсів, тобто максимізація добробуту власників, що забезпечуватиме тривалий безкризовий розвиток підприємства. Виходячи з основної мети, покращення ефективності управління інвестиційною діяльністю АТ «Житомирські ласощі» має бути спрямоване на вирішення таких найважливіших завдань:

- досягнення високих темпів економічного розвитку підприємства;
- максимізація доходів (прибутків) від інвестиційної діяльності;
- мінімізація інвестиційних ризиків;
- забезпечення фінансової стійкості та платоспроможності підприємства[55].

Інноваційна діяльність підприємства має тісний взаємозв'язок з інвестиційною активністю. При чому інвестиційна діяльність має мати інноваційний характер, а не просто надаватись на оновлення матеріально-технічної бази. Разом з необхідністю збільшення загального обсягу інвестицій для успішного розвитку підприємства необхідно значну їх частку спрямовувати на фінансування інновацій. Тому інвестиційна та інноваційна діяльність на підприємстві повинні здійснюватися одночасно та мати узгоджені механізми управління.

Задля підвищення ефективності управління інноваційною діяльністю АТ «Житомирські ласощі» необхідно обрати вірний стратегічний курс.

Виходячи з викладеного, основними напрямки підвищення ефективності управління інвестиційно-інноваційною діяльністю на АТ «Житомирські ласощі» наведені на рис. 3.1.

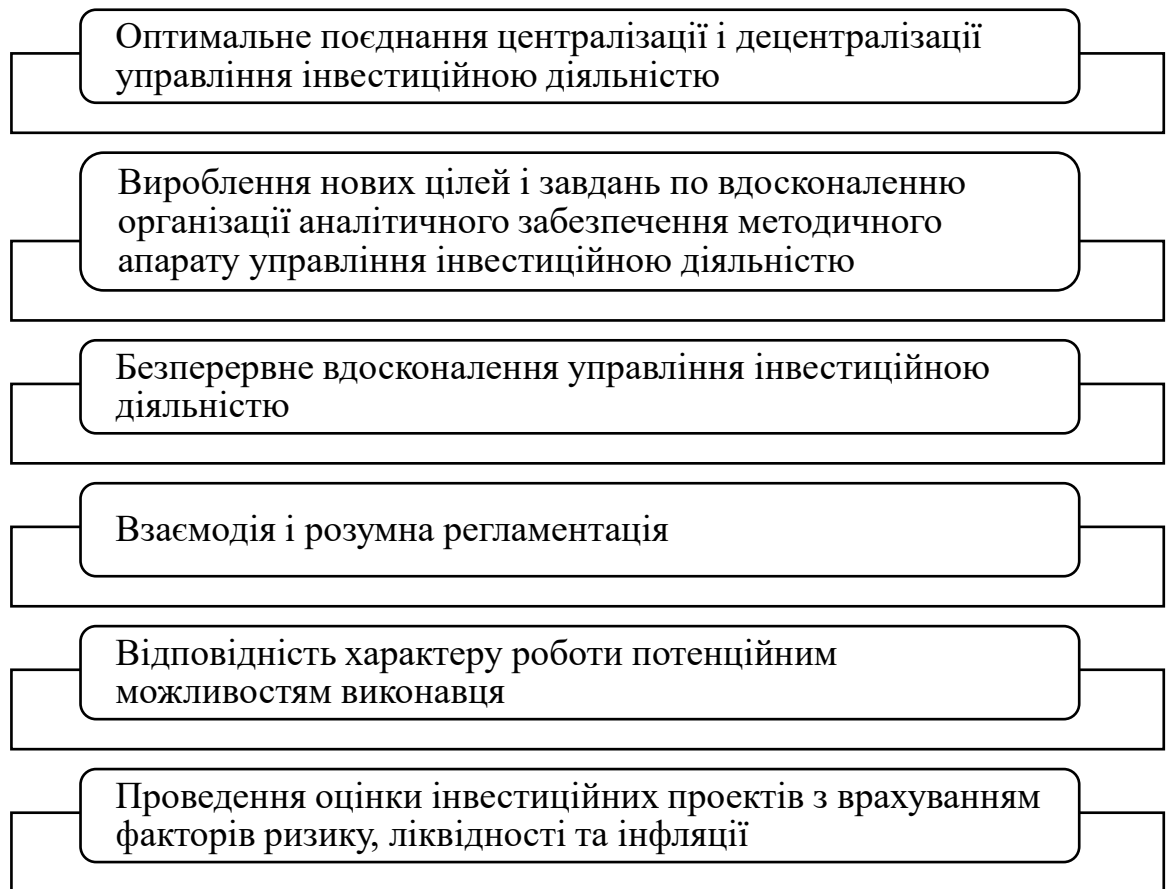

Рис.3.1. Основні напрями підвищення ефективності управління інвестиційно-інноваційною діяльністю на АТ «Житомирські ласощі»

Організація інвестиційно-інноваційною діяльності АТ «Житомирські ласощі» має полягати у:

- вивченні пропозиції послуг на споживчому ринку в цілому,
- визначення шляхів стратегічних змін у конкретному напрямку,
- розробці стратегії розвитку підприємств у довгостроковому періоді,
- створенні та покращення системи комунікацій, направленої на зростання ефективності реалізації послуг,
- нарощування інноваційної організаційної структури управління,

– введенні системного контролінгу розвитку послуг на споживчому ринку.

Задля досягнення вказаних цілей та напрямів підприємству необхідно визначити конкретні шляхи їх досягнення, за допомогою яких буде досягнуто окреслених цілей та досягнуто певних економічних результатів. Шляхи досягнення напрямів підвищення ефективності управління інвестиційно-інноваційною діяльністю на АТ «Житомирські ласощі» наведені на рис. 3.2.

Впровадження в практику господарської діяльності підприємства пропорованих рекомендацій дозволять підвищити його конкурентоздатність і зайняти гідне місце в економічній системі. Основними перешкодами на шляху до реалізації поставлених цілей є недосконалість чинного законодавства, економічний спад та низька конкурентоспроможність національних підприємств порівняно із закордонними представниками. Вони повинні вирішуватись не тільки на рівні країни в цілому, але й на регіональному рівні зокрема [26]. Дане питання не терпить відкладення, адже саме на ефективній підприємницькій діяльності в Україні і буде базуватись стабільна та конкурентоспроможна ринкова економіка, а враховуючи виклики сьогодні та необхідність великих фінансових вкладень для забезпечення обороноздатності нашої держави, забезпечення стабільної економіки має бути пріоритетом як для кожного виробничого підприємства, так і для держави в цілому.

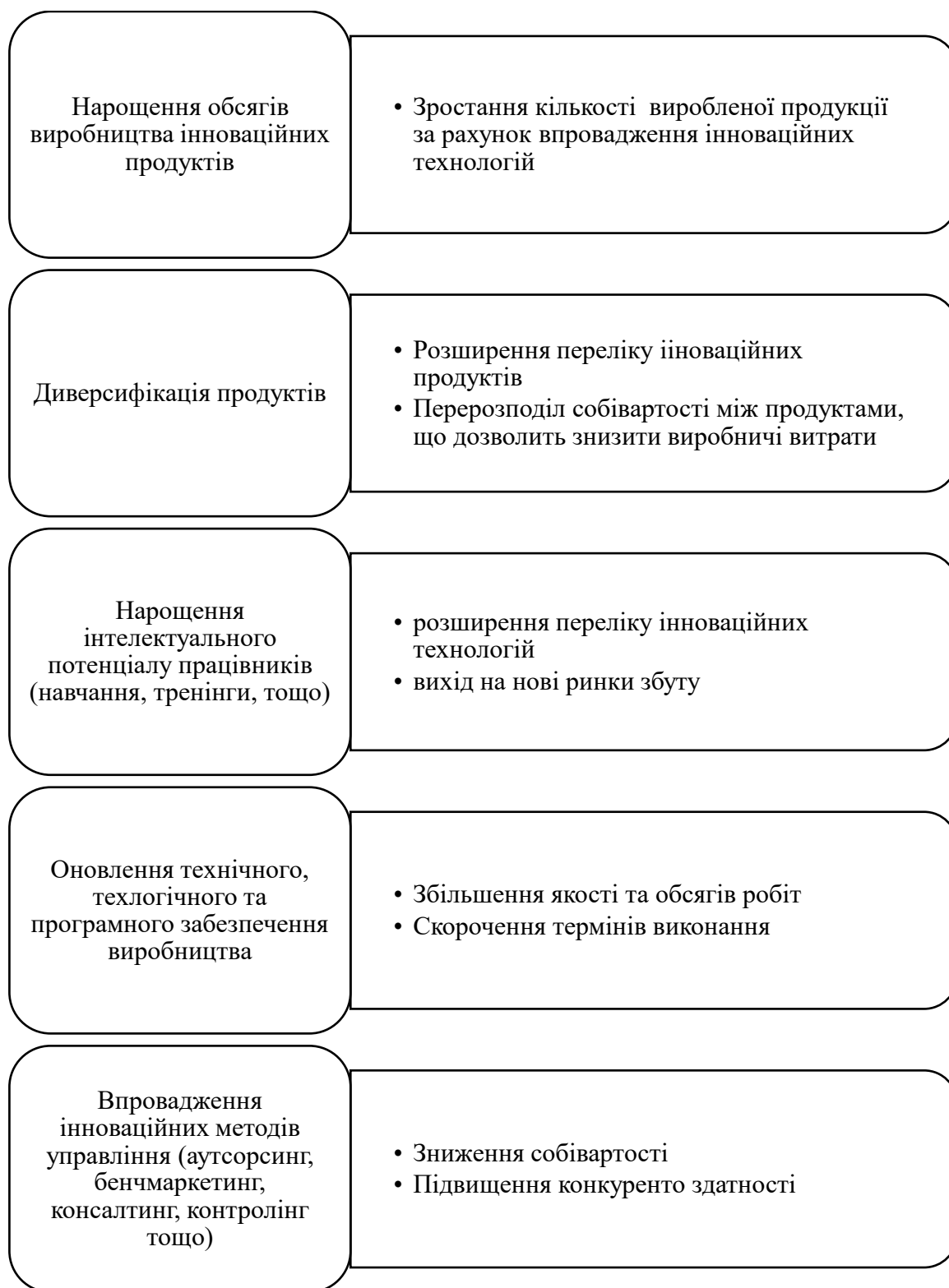

Рис.3.2. Шляхи досягнення напрямів підвищення ефективності управління інвестиційно-інноваційною діяльністю на АТ «Житомирські ласощі»

Запропоновані нами шляхи та напрями підвищення ефективності управління інвестиційно-інноваційною діяльністю на АТ «Житомирські ласощі» дозволять підприємству стати більш конкурентоспроможним як на вітчизняному ринку, так і отримати можливість виходу на закордонні ринки збуту. Окрім того, покращення управління інвестиційно-інноваційною діяльністю дозволить знизити собівартість продукції, скоротити час виробництва при збільшенні обсягів роботи.

3.2 Оцінка ефективності управління інвестиційно-інноваційною діяльністю на АТ «Житомирські ласощі»

Дистрибуція АТ "ЖЛ" охоплює всю територію України і налічує: 25 партнерів дистриб'юторів та 4 торгові будинки в Києві, Житомирі, Дніпропетровську та Сімферополі. Продукція виробництва житомирської кондитерської фабрики поширюється в торгові точки України за напрямками: 1. Лінійний роздріб (універсами, магазини, павільйони, ринки, кіоски). 2. Оптові канали збуту. 3. Торговельні мережі (гіпермаркети, супермаркети, cash & carry). 4. Мережа фірмових кондитерських магазинів "ЖЛ".

На рисунку 1 наведено місію та цінності АТ "ЖЛ", що включається до процесу управління на підприємстві.

Завдяки модернізації виробничі потужності компанії зросли в кілька разів і складають близько 80 тис. т на рік. Якість продукції підтверджується сертифікатами ISO 9001:2008 "Система менеджменту якості" [44] та ISO 22000:2005 "Система управління безпечністю харчових продуктів" [17, с. 53].

Подальший розвиток наукоємних виробництв потребує інвестиційного забезпечення на основі визначення економічної доцільності впровадження інноваційних розробок. Функціонування будь-якого об'єкту господарювання пов'язане із впливом факторів макро-, мезо- та мікрорівнів і саме тому розробка методичних аспектів для визначення економічної ефективності

інноваційної діяльності підприємства потребує виваженого, логічного та обґрунтованого підходу.

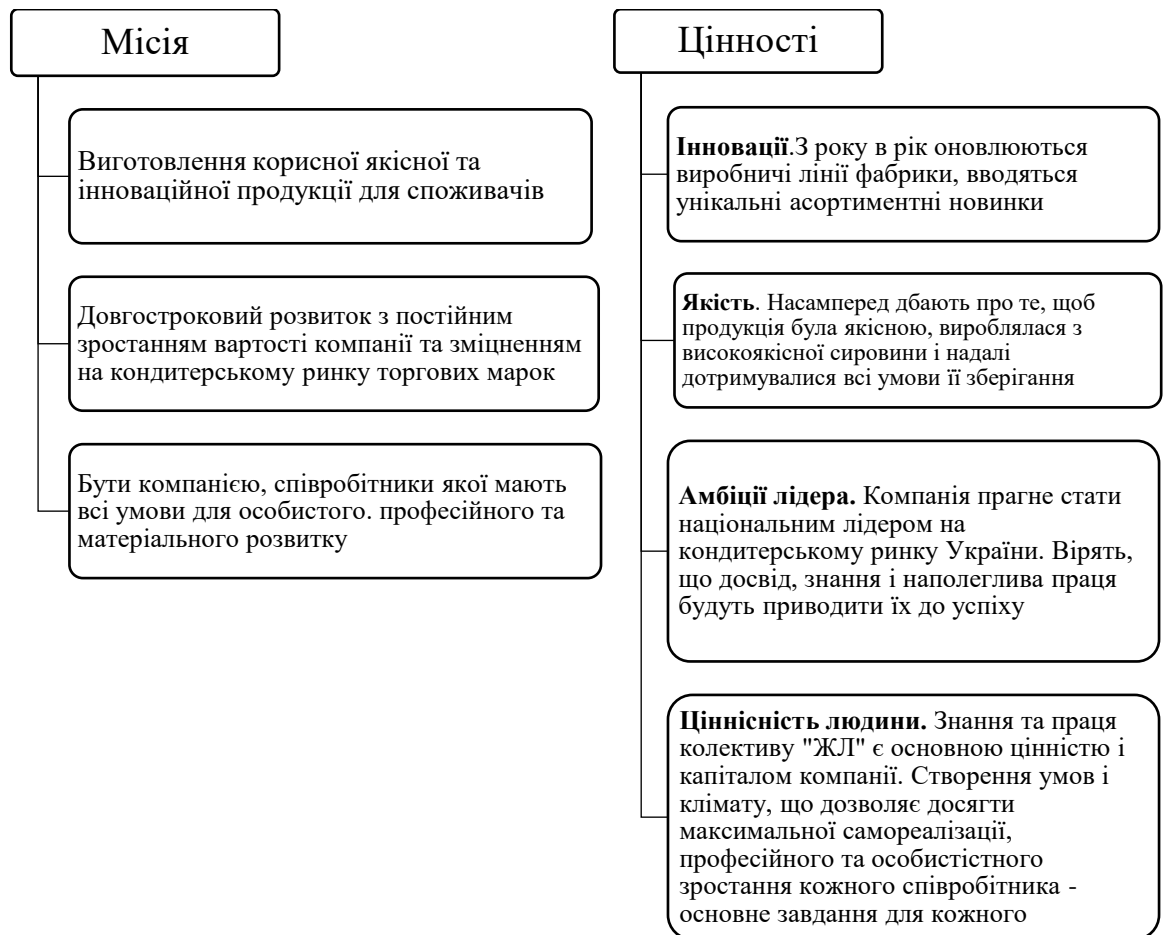

Рис. 3.3 Місія та цінності АТ "ЖЛ"

Інноваційна діяльність підприємств є прогресивною формою розвитку, яка дозволяє досягти довгострокових конкурентних переваг, підвищити науково-технічний рівень виробництва та ефективність використання ресурсів підприємства.

Управління інноваційною діяльністю підприємства передбачає управління вкладенням інвестиційних ресурсів у процес, спрямований на впровадження науково-технічних розробок з метою освоєння випуску інноваційної конкурентоспроможної продукції та покращення її якості, постійне удосконалення технології виготовлення та зайняття підприємством відповідної ніші на внутрішньому і світовому ринках. Основною метою управління інноваційною діяльністю є створення механізмів ефективної

взаємодії усіх складових науково-технічного розвитку підприємств, їх збалансованості та пропорційності, забезпечення високих темпів інноваційного розвитку необхідними інвестиційними ресурсами та підвищення ефективності використання коштів, вкладених у процес їх розширеного відтворення.

Розглядаючи інноваційної діяльності підприємства можемо констатувати, що незважаючи на пандемію, зберіглась прибутковість та доходи. Також в період вимушеного локдауну підприємство реалізувало проекти. Інноваційна діяльність підприємства направлена на створення та залучення таких інновацій із зовнішнього середовища, що сприяли б підвищенню його конкурентоспроможності, зміцненню ринкових позицій, забезпечували перспективи розвитку [47, с. 211].

Інновації як важливий інструмент забезпечення задоволеності споживачів, пропонується впровадження нової виробничої лінії АТ "ЖЛ", продукція якої буде містити в собі продукти переробки винограду, тобто, жмих і насіння, що є інновацією в кондитерській галузі.

До асортименту такої продукції ввійдуть органічні: цукерки, мармеладно-пастильні та фруктові-желейні вироби.

Для впровадження інновації на підприємстві необхідно здійснити ряд витрат, що відображено у таблиці 3.1.

Таблиця 3.1

Кошторис впровадження інновації у АТ "ЖЛ"

Пункти витрат	Сума витрат, тис. грн	Джерела фінансування
Проектні роботи	120	Власні кошти
Обладнання	2500	Власні кошти
Перекваліфікація персоналу	530	Власні кошти
Оборотні засоби	230	Кредити банків
Трансакційні витрати	10	Кредити банків
Інші витрати	60	Кредити банків
Всього	3950	-

Джерело: створено автором на основі [68].

Серед перелічених статей витрат на проект підприємство власними коштами може погасити проектні роботи (120 тис. грн), закупівлю новітнього обладнання (2500 тис. грн) та пере кваліфікацію персоналу підприємства (530 тис. грн).

Отже, АТ "ЖЛ" потребує залучення інвестицій для впровадження інноваційного проекту внаслідок нестачі власного капіталу у вигляді отримання додаткових банківських кредитів — для покриття витрат на закупівлю оборотних засобів (230 тис. грн), трансакцій& них (10 тис. грн) та інших витрат (60 тис. грн).

Відділом маркетингу АТ "ЖЛ" планується постійно проводити дослідження, організувати дегустації в місцях продажу, вивчати споживчий попит, враховувати зауваження та побажання покупців щодо смаку, якості та зовнішніх характеристик продукції, що випускається. Для придбання інноваційного обладнання необхідно виділити з резервного капіталу 2500 тис. грн. Проектні роботи та перекваліфікацію персоналу підприємство також забезпечить власним капіталом. Оскільки власних коштів підприємству не вистачає, планується залучити необхідний капітал у вигляді зовнішнього кредиту розміром 300 тис. грн під 35 % річних. Проведемо розрахунок виручки від реалізації продукції за три роки. Розраховані дані доцільно звести у таблицю 3.2.

Таблиця 3.2

Розрахунок виручки від реалізації кондитерських виробів АТ "ЖЛ" на перспективу

Показник	2020 р.	2021 р.	2022 р.
Обсяги реалізації, т	500	1000	1500
Ціна, тис. грн	60	55	55
Виручка від реалізації, тис. грн	30000	55000	82500

Джерело: створено автором на основі [68].

Дані таблиці свідчать, що кредит, який потрібний підприємству для втілення інноваційного проекту буде погашено протягом одного року, чисті грошові надходження за ставки дисконтування 20% складуть (рис. 2): у перший рік — 15479 тис. грн (причому ним можна покрити витрати власних коштів підприємства на впровадження інновації у розмірі 3150 тис. грн); в другий рік — 27226 тис. грн; в третій рік — 35561 тис. грн. А чиста поточна вартість становитиме 78267 тис. грн.

Чисті грошові надходження за ставки дисконтування 30% становитимуть:

у перший рік — 14289 тис. грн;

у другий рік — 23199 тис. грн;

у третій рік — 27970 тис. грн.

А чиста поточна вартість складе 65457 тис. грн.

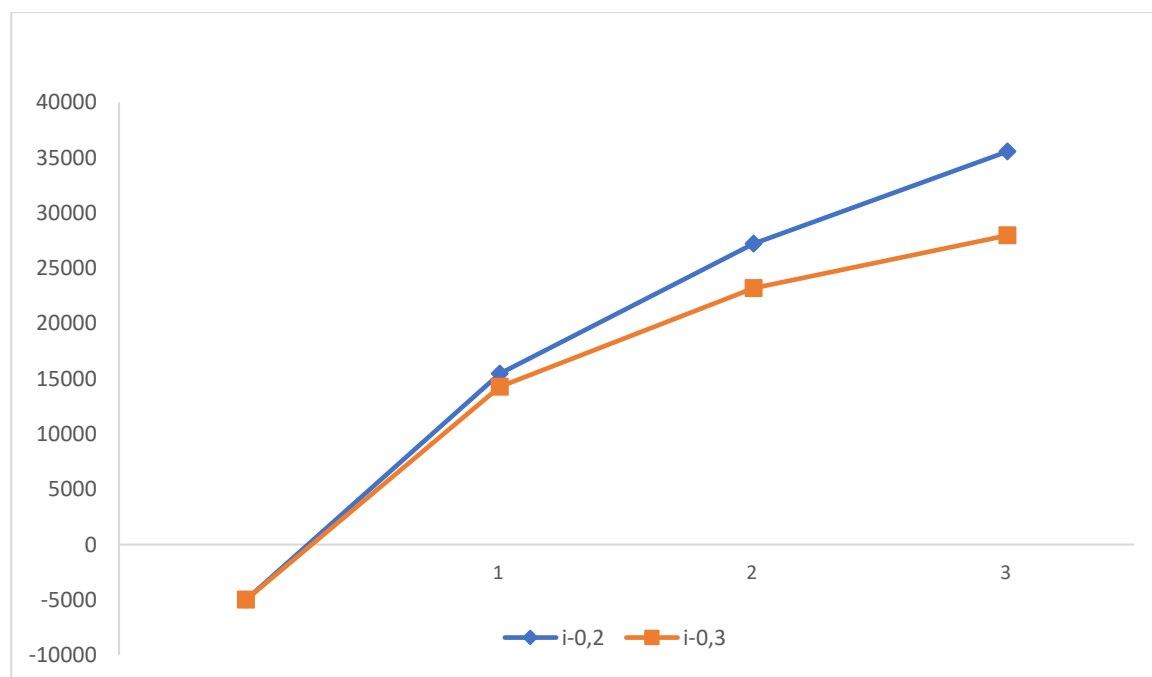

Рис. 3.4 Чисті грошові надходження за інноваційним проектом на базі АТ "ЖЛ"

Строк окупності проекту становить 1,6 років - це проміжок часу, необхідний для відшкодування його первісних витрат та витрат, а також

вартості інвестицій, здійснених для досягнення проекту в той час, коли немає збитків та прибутку, тобто точки беззбитковості.

Чиста приведена вартість NPV дає змогу порівняти між собою теперішню вартість майбутніх доходів від реалізації інвестиційного проекту (у фазі його експлуатації) з інвестиційними витратами, які необхідно здійснити в поточному періоді. В даному проекті цей показник становить 33,538, що є доволі високим показником.

Індекс прибутковості становить 16,57, що порівнює теперішню вартість майбутніх грошових потоків з початковими інвестиціями.

Індекс рентабельності відображає рівень прибутковості того чи іншого проекту [Додаток В]. Його широко використовують в практиці оцінки прибутковості економічної діяльності підприємств, оцінки виробництва конкретної продукції або окремого виробництва. Показник рентабельності універсальний і може застосовуватися для порівняння ефективності різних за масштабом виробництв або інвестиційних проектів. У числовому вираженні цей показник виглядає як відношення чистого прибутку до величини капіталу за допомогою якого був отриманий даний прибуток. В даному проекті індекс рентабельності становить 0,49.

Отже, на основі проведеного аналізу бачимо, що впровадження виробництва продукції, що буде містити в собі продукти переробки винограду, тобто, жмих і насіння, є доволі перспективним інноваційним рішенням, яке має малий термін окупності та високий рівень рентабельності.

3.3. Аналіз чинників впливу на інвестиційно-інноваційну діяльність підприємства

Фактори, які впливають на інвестиційно-інноваційну діяльність підприємства можна поділити на 2 групи - фактори мікро- та макросередовища.

Мікросередовище являє собою фактори, які тісно пов'язані з компанією

і впливають на її здатність обслуговувати клієнтів. До цих факторів належать сама компанія, посередники, постачальники, конкуренти, цільові споживачі і контактні аудиторії.

Макросередовище - це головні зовнішні фактори, що впливають на мікросередовище в цілому: демографічні, економічні, правові, екологічні, технологічні, політичні та культурні [Додаток Г].

Зовнішні чинники пов'язані зі станом навколишнього макроекономічного середовища, в якому здійснюється інноваційна діяльність. Вплив внутрішніх факторів обумовлений особливостями протікання інноваційних процесів. Зовнішнє макросередовище підприємства опосередковано впливає на макроекономічні, політичні, соціальні, екологічні та інші фактори підприємства.

Важливою екологічною характеристикою інновацій є державна підтримка як зовнішній фактор. Уряд за допомогою регулювання може як сприяти, так і перешкоджати впровадженню інновацій [8]. В процесі взаємодії з державними підприємствами виникають такі проблеми, як відсутність чіткої структури державної підтримки інноваційної діяльності та ефективного механізму зворотного зв'язку, непередбачуваність дій держави, адміністративні бар'єри та спотворення конкуренції.

Внутрішнє середовище підприємства містить потенціал для його розвитку і функціонування. На відміну від зовнішнього середовища, внутрішні чинники включають в себе елементи, на які компанія може безпосередньо впливати. Внутрішні фактори можуть позитивно впливати на діяльність підприємства, якщо виникають проблеми в організації взаємин між її елементами. По-перше, це технології, інструменти, матеріальні ресурси, які є елементами, які формують техніко-виробничу структуру підприємства. А по-друге, це люди зі своїми здібностями, акціонери, різні соціальні групи і так далі. Вони можуть бути включені до складу економічних і соціальних факторів діяльності підприємства.

До групи факторів, що характеризують внутрішні ресурси організації,

можна віднести фінансову життєздатність організації, потенціал організації в умовах науково-технічного прогресу та виробничі потужності організації. А також фактори, які об'єднуються для формування внутрішніх економічних відносин, і способи взаємодії з зовнішніми факторами: організаційна структура та сфера діяльності організації.

Перша група чинників пов'язана з виробництвом. Це так звані фактори виробництва. До них належать наукові дослідження та розробки, масштаби виробництва, завантаження виробничих потужностей, життєвий цикл підприємства. Друга група – фінансові чинники, такі як надання фінансових ресурсів, система контролю за витратами. Третя група – ринкові фактори. До них відносять: репутацію і імідж компанії, асортимент продукції та асортимент товарів, систему дистрибуції, рекламні кампанії, маркетингові дослідження, ціноутворення. Четверта група – організаційні фактори включає: стратегію та місію, організаційну структуру, організаційно-правову форму, корпоративну культуру, соціально-психологічний клімат у колективі. П'ята група – людський фактор, що включає в себе різні особливості, пов'язані з персоналом.

Розрізняють прямі та непрямі інвестиції. Прямі інвестиції передбачають прийняття інвестором безпосередньої участі в інвестиційному проекті. Непрямі інвестиції - коли в інвестиційному проекті передбачена участь посередника.

Протягом останніх років велика частка іноземних інвестицій спрямовувалась на розвиток харчової промисловості, зокрема в кондитерську.

Реципієнтами іноземних інвестицій серед компаній – виробників кондитерських виробів є: кондитерська компанія „АВК”, ПАТ „Крафт Фудз Україна”, „Світоч”, АТ „Житомирські ласощі”, та ін.

Вкладання інвестицій в ці підприємства дозволило їм прискорити темпи розвитку, модернізувати виробництво і гідно конкурувати на ринку кондитерських виробів України.

Проведемо детальний аналіз кожного із даної групи факторів.

Головними постачальниками сировини для АТ „Житомирські ласощі”

є:

- ЗОВ “Алексі” – арахіс, фундук.
- ППФ “Атрибут”- какао-порошок;
- ТзОВ Торговий дім “Крохмалопродукт” – потока;
- ТзОВ “Агропродінвест”- мука;
- НВФ “Віконд”- мука;
- ВАТ “Смілянський цукровий комбінат”- кислота лимонна;
- ТзОВ “Яблуко”- пюре яблучне;
- ТзОВ “Житомирський торгівельний дім – маргариг;
- ”Сонячна долина”- маргарин;
- АТ “Укпспецпостач”- цукор;
- ТзОВ “Реал” – цукор;
- ТзОВ “Апогей” – ароматиАТор ванільний;
- ВАТ “Київський маргариновий завод” – кондитерський жир.

Дуже важливо мати стабільних постачальників, тому всі фірми є перевіреними та відібраними серед інших існуючих фірм. На ринку зросла кількість фірм, що пропонують продукти для виробництва солодоців. Тому в результаті конкуренції більшість наших постачальників надають розстрочку платежу, що є для підприємства сприятливим чинником. Доставка матеріалів здійснюється також за рахунок постачальників.

Конкурентами для АТ «Житомирські ласощі» є підприємства, що працюють в галузі харчової промисловості і займаються виробництвом кондитерських виробів. Серед конкурентів Житомирської кондитерської фабрики у Західній Україні можна виділити ПРАТ «Рівненська кондитерська фабрика», АТ Львівська кондитерська фабрика «Світоч», виробничо-комерційна фірма «Луцьккондитер» ЛТД.

«Житомирські ласощі» бізнес, орієнтований на споживача: у даний

момент підприємство проводить дослідження уподобань споживачів, воно зацікавлене у створенні нових товарів, які орієнтуються на нові сегменти. Для орієнтації на конкурентів підприємству поки не вистачає ресурсів. Та і ринок є насиченим, тому орієнтація на споживачів є найкращим вибором для підприємства зараз.

Далі ми аналізуємо зовнішні та внутрішні фактори, які впливають на діяльність підприємства. У галузі є один визначений лідер, який займає найбільшу частку ринку – компанія Рошен (27,44%) та послідовники лідера – Харківська бісквітна фабрика (8,21%) та АВК (4,44%). Група найближчих конкурентів Mondelez International, Мир, Світоч, ПрАТ «Домінік», Лукас, Малбі Фудс мають близьку частку ринку від 2% до 3,5%, серед них і підприємство «Житомирські ласощі», яке має 2,95%.

При цьому варто зауважити, що кондитерська фабрика «Житомирські ласощі» входить у п'ятірку імпортерів кондитерських виробів України, тому доцільно проводити порівняння її з найбільшими конкурентами у галузі [53] [Додаток Г].

Головна ціль, яку ставить перед собою підприємство – це вихід на лідируючі позиції на ринку кондитерських виробів України. Для того, щоб зрозуміти, наскільки ця ціль відповідає наявним можливостям компанії, проведемо порівняння підприємства з основними конкурентами та побудуємо карту стратегічних груп.

Конкуренція дуже активна. Усі фірми пропонують споживачеві практично ідентичний товар, тому слабкі місця слід шукати у якості обслуговування, пропонованих додаткових послугах, місці розташування конкурентів, рівні цін, асортименті, оригінальності дизайну, відповідність сучасним модним тенденціям, продукції в наявності і т.д. Словом, спробувати повернути недоліки своїх конкурентів у свій бік.

Визначимо сильні і слабкі сторони АТ «Житомирські ласощі» (табл. 3.3).

Таблиця 3.3

Визначення сильних і слабких сторін:

Сильні сторони	Показник	Важливість	Загальна оцінка	Слабкі сторони	Показник	Важливість	Загальна оцінка
1	2	3	4=2x3	5	6	7	8=6x7
1. Висока якість продукції	4	5	220	1. Застаріле обладнання	4	3	112
2. Великий досвід роботи	5	4	220	2. Вузкий асортимент продукції	2	3	6
3. Кваліфікованість служби збуту	4	3	112	3. Мала кількість торгових точок	3	4	112
4. Ефективна співпраця підрозділів підприємства	5	4	220	4. Не використання всієї потужності підприємства	4	3	112
5. Прибутковість	4	3	112	5. Не значна кількість посередників	4	3	112
				6. Відсутність реклами	3	2	6
Разом	22	19	818	Разом	22	18	616

Джерело: створено автором.

Побудувавши матрицю можливостей та загроз, а також визначивши сильні та слабкі сторони АТ «Житомирські ласощі», треба визначити його позицію (табл. 3.4).

Таблиця 3.4

Схема SWOT

	Сильні сторони > Слабкі сторони	Слабкі сторони > Сильні сторони
Можливості ^	«Максі-Максі» 	«Міні-Максі»
Загрози > Можливості	«Максі-Міні»	«Міні-Міні»

Джерело: створено автором.

Проведемо підсумки проаналізованих сильних та слабких сторін підприємства, можливостей та загроз і викладемо отримані результати у таблиці SWOT-аналізу в контексті виходу на новий ринок та розробки нового продукту (див. табл. 3.5).

Таблиця 3.5

Таблиця SWOT-аналізу

<p><u>Сильні сторони:</u> Високі виробничі потужності, наявність вільних продуктових ліній Забезпеченість кваліфікованими кадрами, які можуть розробити новий товар Автоматизоване гнучке виробництво, сучасне обладнання Розгалужена збутова система Наявність вільних коштів (прибуток, що може бути використаний в інноваційний розвиток) Продовження діяльності під час карантину</p>	<p><u>Слабкі сторони:</u> Відсутність маркетингової стратегії Відсутність стратегії розвитку підприємства Нерозвинені інформаційні ресурси Відсутність інноваційного інвестування Слабкий неймінг та брендинг Імідж дешевого та неякісного продукту Заборонені інгредієнти у складі більшості найменувань Відсутнє проведення маркетингових досліджень для розуміння вподобань цільової аудиторії та розробки асортиментного ряду</p>
<p><u>Можливості:</u> Збільшення кількості захворювань на цукровий діабет, ожиріння населення, збільшення кількості хворих на аліментарні захворювання Тренд на здорове харчування Державні програми сприяння оздоровленню населення Впровадження та популяризація гнучких технологій для виробництва продуктів харчування із домішками Зростання суміжних ринків БАДів та ін.. Невеликий асортимент продуктів на ринку ФХП та відсутність низькокалорійних товарів Збільшення кількості точок збуту екопроменаду Велика кількість та місткість сегментів.</p>	<p><u>Загрози:</u> Низька інформованість споживача про функціональні продукти харчування Високі вимоги до сертифікації функціональних продуктів харчування та їх складових. Залежність виробництва від імпортової сировини Високі вхідні бар'єри Висока вартість додаткових ресурсів (додаткової електроенергії тощо) Значна ринкова сила покупця Не чітко визначені сегменти, велика різниця між їх ключовими потребами – висока вірогідність неправильно визначити цільовий сегмент Складність агрегування сегментів за психографічними ознаками та формування єдиної стратегії.</p>

Джерело: створено автором.

За допомогою побудованого нами SWOT - аналізу, можна зробити наступні висновки, що сильні сторони підприємства переважають над

слабкими, а можливості перевищують загрози, тому АТ «Житомирські ласощі» обирає для свого розвитку стратегію «Максі-Максі»[56].

В даний час в Україні склалася не зовсім сприятлива економічна ситуація. Відбувається падіння платоспроможності споживачів, посилюються вимоги щодо видачі споживчих кредитів, а також спостерігається зростання цін. У зв'язку з цим знижується купівельна спроможність клієнтів, а значить і попит на товар.

АТ «Житомирські ласощі» використовує матеріали не тільки вітчизняних постачальників, а й зарубіжних фірм, тому підвищення курсу іноземної валюти по відношенню до гривні призводить до подорожчання сировини і фурнітури, необхідних для виробництва меблів. Отже, підвищення курсу євро і долара позначається негативно на діяльності підприємства й змушує його шукати найбільш підходящу ціну, яка б сприяла незначному зниженню попиту і зберегла б прибуток на колишньому рівні.

В даний час спостерігається велике зростання інфляції. Це призводить до знецінення запасів сировини, фурнітури, комплектуючих, грошових коштів і т.д., що в кінцевому підсумку змушує підприємство шукати джерело поповнення оборотних коштів. Крім цього збільшення витрат на виробництво і реалізацію продукції приводить до підвищення ціни продукції, і, отже, зниження попиту на неї.

Внутрішній ринок і діяльність підприємства постійно перебувають під впливом політичних подій і рішень, і керівництво повинно стежити за прийнятими рішеннями і законами не лише уряду, але й місцевих органів влади. У цілому, вплив політичного фактору в даний момент на АТ «Житомирські ласощі» незначний. Технологічні нововведення відбуваються за рахунок власних джерел, перспективним є залучення зовнішніх джерел інвестування [15, с.38].

Висновок до розділу 3

Завдяки модернізації виробничі потужності компанії зросли в кілька разів і складають близько 80 тис. т на рік.

Важливою для реалізації продукції та розвитку компанії є дистриб'юторська діяльність: охоплює всю територію України і налічує: 25 партнерів дистриб'юторів та 4 торгові будинки.

Враховуючи перелічені раніше проблеми, інновації, які пропонуються сьогодні на АТ "ЖЛ" – впровадження нової виробничої лінії, на якій будуть вироблятися органічні цукерки, мармеладно-пастильні та фруктові-желейні вироби на основі продуктів переробки винограду (жмих та насіння). Розраховано, що для впровадження даної інновації на підприємстві необхідно здійснити ряд витрат, отже, АТ "ЖЛ" потребує залучення інвестицій для впровадження інноваційного проекту внаслідок нестачі власного капіталу у вигляді отримання додаткових банківських кредитів — для покриття витрат на закупівлю оборотних засобів (230 тис. грн), трансакційних (10 тис. грн) та інших витрат (60 тис. грн).

Для придбання інноваційного обладнання необхідно виділити з резервного капіталу 2500 тис. грн. Проектні роботи та перекваліфікацію персоналу підприємство забезпечує власним капіталом. Оскільки власних коштів підприємству не вистачає, планується залучити необхідний капітал у вигляді зовнішнього кредиту розміром 300 тис. грн під 35 % річних. Кредит, який потрібний підприємству для втілення інноваційного проекту буде погашено протягом одного року.

Строк окупності проекту становить 1,6 років - це проміжок часу, необхідний для відшкодування його первісних витрат та витрат, а також вартості інвестицій, здійснених для досягнення проекту в той час, коли немає збитків та прибутку, тобто точки беззбитковості. Індекс прибутковості становить 16,57, що порівнює теперішню вартість майбутніх грошових потоків з початковими інвестиціями. Індекс рентабельності в даному проекті становить 0,49.

Отже, впровадження виробництва продукції, що буде містити в собі продукти переробки винограду, тобто, жмих і насіння, є доволі перспективним інноваційним рішенням, яке має малий термін окупності та високий рівень рентабельності.

Організація інвестиційно-інноваційною діяльності АТ «Житомирські ласощі» має полягати у вивченні пропозиції послуг на споживчому ринку в цілому, визначення шляхів стратегічних змін у конкретному напрямку, розробці стратегії розвитку підприємств у довгостроковому періоді, створенні та покращенні системи комунікацій, направленої на зростання ефективності реалізації послуг, нарощування інноваційної організаційної структури управління, введенні системного контролінгу розвитку послуг на споживчому ринку.

Основними перешкодами на шляху до реалізації поставлених цілей є недосконалість чинного законодавства, економічний спад та низька конкурентоспроможність національних підприємств порівняно із закордонними представниками. Вони повинні вирішуватись не тільки на рівні країни в цілому, але й на регіональному рівні зокрема. Дане питання не терпить відкладання, адже саме на ефективній підприємницькій діяльності в Україні і буде базуватись стабільна та конкурентоспроможна ринкова економіка, а враховуючи виклики сьогодні та необхідність великих фінансових вкладень для забезпечення обороноздатності нашої держави, забезпечення стабільної економіки має бути пріоритетом як для кожного виробничого підприємства, так і для держави в цілому.

ВИСНОВКИ

Вивчення питання інноваційної діяльності є актуальним та перспективним: інновації – ті зміни, які дозволяють підвищити прибуток із одночасним зменшенням витрат на виробництво.

В результаті дослідження питань, що піднімалися в даній роботі, можливо сформулювати наступні висновки:

1. На сьогодні все ж залишаються проблеми у вивченні даного напрямку економічної діяльності, інноваційно-інвестиційної: є певні категорії, котрі мають неоднозначні визначення, вузько інтерпретовані або ж підмінюють поняття нетотожними формулюваннями, не мають системності чи методологічного забезпечення в розгляді. Основними показниками економічного зростання підприємства є темпи розвитку інноваційно-інвестиційної діяльності та регулювання цього показника зі сторони держави. Україна має значний науковий потенціал у вигляді наукових інститутів та центрів, що займаються розробкою інноваційних технологій на рівні світового інвестиційно-інноваційного ринку, який визначається як система, яка об'єднує інвестиційну та інноваційну діяльність в єдине ціле та допомагає спрямовувати інвестиційні ресурси на формування наукоємного інноваційного виробництва, допомагає якісно оновити всю економіку держави.

Для більшості підприємств України на сьогодні інноваційна діяльність проявляється у придбанні нових засобів виробництва за рахунок власних коштів в короткострокових перспективах. На жаль, чинна система оподаткування не стимулює довгострокові накопичення підприємств, що дало б можливість останнім реалізувати свої інноваційні проекти. Значною проблемою для України є також те, що на сьогодні єдиного централізованого державного органу підтримки інноваційно-інвестиційної діяльності на державному рівні не існує.

Жорстока конкуренція на ринку змушує підприємства здійснювати технічне переоснащення, впроваджувати інновації, але фінансування інноваційної діяльності відбувається за рахунок власних коштів підприємств, без залучення коштів із державного бюджету, що стримує розвиток кондитерської промисловості.

Однією із вірцевих вітчизняних компаній, які спеціалізуються на кондитерському виробництві є АТ «Житомирські ласощі». Це підприємство середньої потужності, територія його охоплює 3,5 га землі, на якій розташовані 7 цехів із 28 виробничими лініями. Потенційна потужність 60 т на рік. Ведеться будівництво нового приміщення, що дасть змогу збільшити виробничі потужності. Компанія демонструє успіх політики інвестування в організацію виробництва за світовими стандартами, модернізацію виробничих потужностей, впровадження нових технологій, в тому числі енергозберігаючих.

2. Аналіз механізму управління інвестиційно-інноваційною діяльністю на досліджуваному підприємстві дозволив сформулювати наступне: вітчизняний ринок кондитерської продукції є інвестиційно привабливим та перспективним. На підприємстві ведеться активна інвестиційно-інноваційна політика за рахунок власних коштів підприємства, а інвестиції направлені у основне виробництво.

Політика управління інноваціями підприємства спрямована переважно на впровадження нових технологій механізації і автоматизації праці, а також на економію матеріалів та покращення якості продукції.

Аналіз чинників зовнішнього та внутрішнього середовища підприємства показав, що за часткою ринку серед конкурентів АТ «Житомирські ласощі» знаходиться в топ-10 місць, що дає стимул до пошуку шляхів і методів збільшення даної частки. Аналіз сильних і слабких сторін показав, що продукт є сильною стороною підприємства, а ціна – слабкою, тому на підприємстві необхідно запровадити нову політику ціноутворення, для того, щоб і далі просувати товар на ринок. PEST – аналіз показав, що

негативний вплив на підприємство має економічний чинник, адже зростання курсу валют впливає на зміну ціни на підприємстві.

Ефективність інвестиційно-інноваційної діяльності проявляється у першу чергу в фінансових показниках діяльності підприємства. Загалом за результатами розрахунків чистий дохід підприємства у 2020 році склав 269816 тис. грн., тобто зменшився порівняно з попереднім роком на 36575 тис. грн. Разом із доходами підприємства знизилась і витрати, зокрема у 2020 році витрати склали 34312 тис. грн. Собівартість продукції знизилась на 28862 тис. грн. (з 300379 у 2019 році до 271517 у 2020 році), що є позитивним моментом. Зменшення власного капіталу 28002 тис. грн показує, що підприємство погано забезпечене фінансовими ресурсами та не стабільно функціонує.

Таким чином, інвестиційно-інноваційна діяльність аналізованого підприємства характеризується позитивною динамікою, а структура інновацій передбачає залучення інвестицій у основне виробництво.

3. Незважаючи на значний потенційний прибуток від реалізації інновацій, інвестування інноваційної діяльності підприємств є досить проблематичним. У першу чергу це пов'язано із самою специфікою інноваційної діяльності. Сутність і специфіку інноваційної діяльності визначають інвестиційні особливості. Для таких інвестицій характерний більш тривалий період окупності; високий ризик, пов'язаний з невизначеністю кінцевого результату реалізації інновацій.

Інновації як важливий інструмент забезпечення задоволеності споживачів, пропонується впровадження нової виробничої лінії АТ "ЖЛ", продукція якої буде містити в собі продукти переробки винограду, тобто, жмих і насіння, що є інновацією в кондитерській галузі. Основним спрямуванням інноваційного процесу є новизна рішення, і при цьому його впровадження на підприємстві супроводжується позитивними змінами. Серед перелічених статей витрат на проект підприємство власними коштами може погасити проектні роботи (120 тис. грн), закупівлю новітнього

обладнання (2500 тис. грн) та пере кваліфікацію персоналу підприємства (530 тис. грн).

Отже, АТ "ЖЛ" потребує залучення інвестицій для впровадження інноваційного проекту внаслідок нестачі власного капіталу у вигляді отримання додаткових банківських кредитів — для покриття витрат на закупівлю оборотних засобів (230 тис. грн), трансакційних (10 тис. грн) та інших витрат (60 тис. грн). Кредит може бути покритий за рік, окупиться інновація через 1,6 року. На основі проведеного аналізу бачимо, що впровадження виробництва продукції, що буде містити в собі продукти переробки винограду, тобто, жмих і насіння, є доволі перспективним інноваційним рішенням, яке має малий термін окупності та високий рівень рентабельності. Для подальшого виходу продукції на ринок, необхідні маркетингові заходи: проводити дослідження, організувати дегустації в місцях продажу, вивчати споживчий попит, враховувати зауваження та побажання покупців щодо смаку, якості та зовнішніх характеристик продукції, що випускається.

Виходячи з основної мети, покращення ефективності управління інвестиційною діяльністю АТ «Житомирські ласощі» має бути спрямоване на вирішення таких найважливіших завдань, таких як досягнення високих темпів економічного розвитку підприємства; максимізація доходів (прибутків) від інвестиційної діяльності; мінімізація інвестиційних ризиків; забезпечення фінансової стійкості та платоспроможності підприємства.

Організація інвестиційно-інноваційною діяльності АТ «Житомирські ласощі» має полягати у вивченні пропозиції послуг на споживчому ринку в цілому, визначення шляхів стратегічних змін у конкретному напрямку, розробці стратегії розвитку підприємств у довгостроковому періоді, створенні та покращенні системи комунікацій, направленої на зростання ефективності реалізації послуг, нарощування інноваційної організаційної структури управління, введенні системного контролінгу розвитку послуг на споживчому ринку.

Основними перешкодами на шляху до реалізації поставлених цілей є недосконалість чинного законодавства, економічний спад та низька конкурентоспроможність національних підприємств порівняно із закордонними представниками. Вони повинні вирішуватись не тільки на рівні країни в цілому, але й на регіональному рівні зокрема. Дане питання не терпить відкладання, адже саме на ефективній підприємницькій діяльності в Україні і буде базуватись стабільна та конкурентоспроможна ринкова економіка, а враховуючи виклики сьогодні та необхідність великих фінансових вкладень для забезпечення обороноздатності нашої держави, забезпечення стабільної економіки має бути пріоритетом як для кожного виробничого підприємства, так і для держави в цілому.

Таким чином, задачі роботи виконані, мета – досягнута.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Гаман М. В. Державне регулювання інноваційного розвитку України [Текст] : збірник наукових трудов / М. В. Гаман ; Нац. акад. держ. упр. при Президентові України. – К. : НАДУ, 2005. – 386 с.
2. Закон України «Про інноваційну діяльність» від 04.07.2002 № 40-IV. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>
3. Законі України «Про інвестиційну діяльність»: за станом на 1 груд. 2013 // Відомості Верховної Ради України. – 1991. - N 47, С.646.
4. Нормативно-правові акти: поняття, види, дія нормативно-правових актів у часі, просторі й за колом осіб.[Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://osvita.ua/vnz/reports/law/9861/>
5. Нормативно-правова база інноваційної діяльності у сфері освіти. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://naurok.com.ua/normativno-pravova-baza-innovaciyno-diyalnosti-u-sferi-osviti-156931.html>
6. Наука, технології та інновації / Державна служба статистики України. Головне управління статистики в Житомирській області. URL: <http://www.zt.ukrstat.gov.ua>
7. Проект «Стратегії інноваційного розвитку України на 2010-2020 роки в умовах глобалізаційних викликів» // Комітет з питань науки і освіти Верховної Ради України. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2632-VI#Text>
8. Амоша О.І., Антонюк В.П, Землянкін А.І. Активізація інноваційної діяльності: організаційно-правове та соціально-економічне забезпечення: навч. посіб. Донецьк : ІЕП, 2007. 328 с.
9. Балабанов І.Т. Фінансовий аналіз і планування господарюючого суб'єкта.–2-е вид., доп.–М.: Фінани і статистика, 2000.–208с
10. Бланк И. А. Инвестиционный менеджмент / И. А. Бланк. – К. : МП «ИТЕМ» ЛТД, 2000.- 448 с.
11. Борщ Л.М. Інвестиції в Україні: стан, проблеми і перспективи: Підручник. — К.:Т-во „Знання”, №1.2005.-318с.

12. Вермінська О. М. Проблеми та перспективи інвестиційно-інноваційного розвитку України / О. М. Вермінська, П. А. Гориславець // Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку. – 2010. – № 691. – С. 258–262.

13. Гришова І. Ю. Державна підтримка як невід’ємний механізм економічного зростання. Інституційні чинники розвитку підприємницьких структур :[колективна монографія] / Під ред. Непочатенко О. О. – Умань: СПД Сочінський, 2013. – С. 36–44.

14. Дацишин М.Н. Інвестиційний рейтинг регіонів України за підсумками 2003 року// Wellcome.- 2004. - № 6. с.38 — 137

15. Довгань Л. Є. , Ю. В. Каракай, Л. П. Артеменко. «Стратегічний менеджмент»

16. Друкер П. Як забезпечити успіх у бізнесі: новаторство і підприємництво / П. Ф.Друкер; [пер. з англ.]. — К.: Україна, 1994. — 319 с

17. Дорожкіна К. В, Маркутингове управління органічним виробництвом на прикладі закритого акціонерного товариства’’Житомирські ласощі’’:аспірант від. Інстит-го заб. природокористування, - Київ:Інститут агроєкології і природокористування НААН,АГРОСВІТ № 16,2020..-с.50-56;

18. Економіка та організація інноваційної діяльності // Сухоруков А. І. – Київ, 2005. – 342 с.

19. Економіка та організація інноваційної діяльності: підручник / [Волков О. І., Денисенко М. П., Гречан А. П. та ін.]; за ред. Волкова О. І. та ДенисенкаМ. П. – [3-є вид.]. – К. : Центр навч. літер., 2007. – 662 с.

20. Захарін С. Фінансові інструменти активізації інвестиційної та інноваційної діяльності / С. Захарін // Економіка України. – 2010. – № 12. – С. 48 - 58.

21. Інвестиційний менеджмент / В. М. Гриньова, В. О. Колода, Т. І. Лепейко, Ю. М. Великий Під заг. редакцією д. е. н., проф. В. М. Гриньової – Харків : ВД«Інжек»,2004–368с.

22. Інноваційний менеджмент: Навчальний посібник / В. В. Стадник М. А. Йохна.–К.
23. Кіпіоро І. М. Проблеми розвитку інноваційної діяльності підприємств в Україні та шляхи їх вирішення [Тези] / І. М. Кіпіоро // Інвестиційні та інноваційні пріоритети діяльності економічних суб'єктів: збірник тез наукових робіт учасників Міжнародної науково-практичної конференції (м. Одеса, 6–7 грудня 2013 р.) / ГО «Центр економічних досліджень та розвитку». – У 3-х частинах. – О. : ЦЕДР, 2013. – Ч. 2. – 128 с.
24. Кірейцев Г.Г. Фінансовий менеджмент: Навч.посібник. — К.:ЦУЛ, 2002.- 496с.
25. Кірейцев Г.Г. Фінанси підприємств: Навч.посібник. —К.: ЦУЛ, 2004.-275с.
26. Кучер.Я. В. Напрямки підвищення ефективності інвестиційної діяльності підприємства:автореф. дис. на здобуття магістра.- Полтава:Фінансово-економічного ф-у, Полтавський нац. тех. унів-т ім. Ю. Кондратюка,2014.-с.5.
27. Завьялова Е. Б., Шаманина Э. А. Обзор монографий, пособий и рекомендаций в области развития и применения механизма государственно-частного партнерства. Государственно-частное партнерство. 2016. Т. 3. № 3. С.201–211.
28. Кравченко Н.А. Інвестиційна складова інноваційного розвитку [текст] / Н.А. Кравченко // Теоретичні і практичні аспекти економіки та інтелектуальної власності : збірник наукових праць. – Маріуполь : ДВНЗ Приазовського національного технічного університету, 2011. – С. 23-27.
29. Литвин, З. Б. Аналіз взаємозв'язку інвестиційної та інноваційної діяльності підприємства / З. Б. Литвин // Кримський економічний вісник. – №6(13)грудень.–2014.–С.95-99.
30. Литвин, З. Б. Аналіз як невід'ємний інструмент ефективності інвестиційно-інноваційної діяльності підприємства / З. Б. Литвин //

Регіональна бізнес-економіка та управління. – № 4(44). – грудень. – 2014 – С. 25-34.

31. Майорова Т.В. Інвестиційна діяльність : [підручник] [електронний ресурс] / Т.В. Майорова. – К. : Центр учбової літератури, 2009. – Режим доступу : http://pidruchniki.ws/15840720/investuvannya/investitsiyna_diyalnist__mayorova_tv

32. Механізми переходу економіки України на інноваційну модель розвитку [Текст]: [монографія] / О. І. Амоша, С. М. Кацура, Т. В. Щетілова та ін. ; НАН України. Ін-т економіки пром-сті. – Донецьк : [б. и.], 2002. – 107 с.

33. Микитюк, П. П. Аналіз інвестиційно-інноваційної діяльності підприємств: монографія / П. П. Микитюк. – Тернопіль: ТЗОВ «Терно-граф», 2009. – 304 с. 34. Нестерчук Ю. О. Роль держави у вирішенні проблем інноваційного розвитку / Ю. О. Нестерчук // Аспекти стабільного розвитку економіки в умовах ринкових відносин : матеріали III Міжнар. наук.-практ. конф., м. Умань, 5–6 черв. 2009 р. – Умань: Видавець «Сочінський», 2009. – Ч. II. – С. 67–69.

35. Олійник Л. В. Управління інноваційним розвитком підприємства на основі формування інноваційних програм підприємств. Економіка і організація управління. 2017. №3. С. 51-59.

36. Статистический ежегодник Житомирской области за 2004 год. Главное управление статистики в Житомирской области. – Ж.: Облпечатная, 2005.-422с.

37. Сталинська Є.О. Оцінка інвестиційної привабливості регіонів України// Економіст. — 2003.- № 9. с.68-69.

38. Савицька, Г. В. Економічний аналіз діяльності підприємства: навч. посібник. – 2-ге вид., випр. і доп. / Г. В. Савицька. – К.: Знання, 2005. – 662 с.

39. Стратегія підприємства: зміна парадигми управління та інноваційні рішення для бізнесу : колект. монографія. Київ : КНЕУ, 2015. 398 с.

40. Черванъов Д .М. Менеджмент інвестиційної діяльності підприємства / Д. М. Черванъов – К.: Знання- Прес, 2003. – 622 с.
41. Фатхутдинов Р. А. — [4-е изд., перераб. и доп.]. — СПб. : Питер, 2004. — 400 с.
42. Федулова Л.В. Развитие национальной инновационной системы Украины / Л.В. Федулова // Экономика Украины. - 2005. - №4 – С. 35-47.
- 43.Федулова Л. І. Інноваційна економіка: підручник. — К.: Либідь, 2006. — 480с.
- 44.Харів, П. С. Активізація інноваційної діяльності промислових підприємств регіону: моногр. / П. С. Харів, О. М. Собко. – Тернопіль: Екон. думка, 2003. – 180 с
- 45.Харламова Г.О. Формування інвестиційного потенціалу трансформаційної економіки України// Актуальні проблеми розвитку підприємницької діяльності в Україні: Збірник наукових праць. — 2003.- вип.3.с.132-143.
46. Чечетов М.В. Іноземні інвестиції: макроекономічний аспект.// Економіка України.—2004.-№7.с.4-15
- 47.Шкільняк М.М. Корпоративне управління: навч. посіб./ М.М. Шкільняк, ТНЕУ.-Тернопіль:Крок,2014—293с.
48. Шумпетер Й. Теория экономического развития / Й. Шумпетер. – М: Прогресс,1992.–231с.
49. Яструбецька Л.С. Грошові потоки в оцінці інвестиційного проекту підприємства / Л.С. Яструбецька // Фінанси України. – 2005. – № 5. – С. 101–
50. Виробники кондитерських виробів в Україні - Житомирська кондитерська фабрика «ЖЛ» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://catalog.ub.ua/firm/19066/>
51. Економічна характеристика АТ «Житомирські ласощі» [Електронний ресурс].[Електронний ресурс]. – Режим доступу:https://vuzlit.com/607226/ekonomichna_harakteristika_zhitomirski_lasoschi

52. Житомирські ласощі: офіційний сайт компанії. URL: <https://zl.com.ua/>

53. Кроніковський Д.О. Тенденції кондитерської промисловості України.Ефективна економіка. 2014. №14 URL : <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=3460> (дата звернення 16.11.20) .

54. Маркетинг.Специфіка комерційної діяльності фірмової торгівлі.Організаційно-комерційна характеристика діяльності ТДВ "ЖЛ" [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://studexpo.net/3629/marketing/spetsifika_komertsiynoyi_diyalnosti_firmovoyi_torgivli

55. Напрями вдосконалення інвестиційної діяльності АТ "ЖИТОМИРСЬКІ ЛАСОЦІ" [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://www-referat911-ru.translate.google.com/Buhgalterskii-uchet-i-audit/napryami-vdoskonalennya-nvesticjno-dyalnost-zat/176623-2275728-place4.html?_x_tr_sl=uk&_x_tr_tl=ru&_x_tr_hl=ru&_x_tr_pto=sc

56.Організація маркетингової діяльності на АТ «Житомирські ласощі» та розроблення заходів щодо її покращення.[Електронний ресурс]. – Режим доступу:https://www-stud24-ru.translate.google.com/marketing/organzacya-marketingovo-dyalnost-na-zat/510135-2148978-page6.html?_x_tr_sl=uk&_x_tr_tl=ru&_x_tr_hl=ru&_x_tr_pto=sc

57. Прибуток підприємства: розподіл та формування. Реферат.[Електронний ресурс]. – Режим доступу:https://osvita.ua/vnz/reports/econom_pidpr/18234/

58.Гончаров В. Розвиток інвестиційної діяльності промислового підприємства / В. Гончаров, О. Горова [Електронний ресурс] – Режим доступу : http://archive.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/knp/171/knp171_120-122.pdf.

59. Денисенко М. Інформаційне забезпечення інноваційно-інвестиційної діяльності підприємства / М. Денисенко, Т. Голубева, І. Колос

[Електронний ресурс] – Режим доступу :
http://archive.nbu.gov.ua/portal/natural/vnulp/menegment/2009_647/08.pdf.

60. Цадо Г. Сутність та значення інвестиційно-інноваційних процесів в системі регіонального розвитку / Г. Цадо [Електронний ресурс] – Режим доступу : http://archive.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/inek/2011_2/154.pdf.

61. Гладинець Н. Ю. Прогнозування інноваційного розвитку промисловості України. Бізнес Інформ. 2014. № 4. С. 147–152. URL:http://nbuv.gov.ua/UJRN/binf_2014_4_25.

62. Харів П. С., Микитюк П. П. Аналіз стану інноваційного розвитку промислових підприємств та шляхи його стимулювання. Економічний аналіз. 2014. Т. 16 (2). С. 187–195. URL:http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecan_2014_16%282%29__28.

63. Наукова та інноваційна діяльність в Україні [Електронний ресурс]: за даними Державної служби статистики України – Режим доступу:

http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2005/ni/ind_rik/ind_u/2002.html

64. Лобас І.В. Особливості інноваційно-інвестиційної політики України [електронний ресурс] / І.В. Лобас // Державне управління : теорія та практика. – К. : ДВНЗ Національна академія управління при президенті України, 2011. – No 2. – Режим доступу : <http://www.academy.gov.ua/ej/ej14/txts/Lobas.pdf>

65. Майорова Т.В. Інвестиційна діяльність : [підручник] [електронний ресурс] / Т.В. Майорова. – К. : Центр учбової літератури, 2009. – Режим доступу : http://pidruchniki.ws/15840720/investuvannya/investitsiyna_diyalnist_-_mayorova_tv.

66. Фатенок–Ткачук А. О. Деякі аспекти обліку інноваційної діяльності [Електронний ресурс] / А.О. Фатенок – Ткачук, В.М. Пронь. – Режим доступу:http://www.nbu.gov.ua/portal/natural/Nvuu/Ekon/2010_29_1/statti/12.html.

67. <https://naurok.com.ua/normativno-pravova-baza-innovaciyno-diyalnosti-u-sferi-osviti-156931.html>

68. Офіційний сайт компанії «Житомирські ласощі».Режим доступу:
<https://zl.com.ua>

ДОДАТКИ

Додаток А

Таблиця 2

Мотиваційні аспекти інноваційного розвитку, зосереджені в законодавчій базі України		Пояснення
1	2	3
<p>Нормативний документ</p> <p>1</p> <p>Конституція України [15]</p>	<p>Елемент мотивації до здійснення інноваційної діяльності</p> <p>Ст. 41. Кожен має право володіти, користуватися і розпоряджатися своєю власністю, результатами своєї інтелектуальної, творчої діяльності.</p> <p>Ст. 42. Кожен має право на підприємницьку діяльність, яка не заборонена законом.</p> <p>Ст. 54. Громадянам гарантується свобода літературної, художньої, наукової і технічної творчості, захист інтелектуальної власності, їхніх авторських прав, моральних і матеріальних інтересів, що виникають у зв'язку з різноманітними інтелектуальною діяльністю.</p> <p>Держава сприяє розвитку науки, встановлено наукових зв'язків України зі світовим співтовариством</p>	<p>Конституція України є основним державним законом, де закріплено основні положення стосовно того, що кожен має рівні права, щоб займатися будь-якою діяльністю в рамках закону і здійснювати інноваційну діяльність.</p>
<p>Закон України «Про інноваційну діяльність» [16]</p>	<p>1. Головною метою державної інноваційної політики є створення соціально-економічних, організаційних і правових умов для ефективного відтворення, розвитку й використання науково-технічного потенціалу країни, забезпечення впровадження сучасних екологічно чистих, безпечних, енерго- та ресурсозберігаючих технологій, виробництва та реалізації нових видів конкурентоздатної продукції.</p> <p>2. Основними принципами державної інноваційної політики є:</p> <p>створення умов для збереження, розвитку і використання вітчизняного науково-технічного та інноваційного потенціалу;</p> <p>забезпечення взаємодії науки, освіти, виробництва, фінансово-кредитної сфери у розвитку інноваційної діяльності;</p> <p>ефективне використання ринкових механізмів для сприяння інноваційній діяльності, підтримка підприємництва у науково-виробничій сфері;</p> <p>здійснення заходів на підтримку міжнародної науково-технологічної кооперації, трансферу технологій, захисту вітчизняної продукції на внутрішньому ринку та її просування на зовнішній ринок;</p> <p>фінансова підтримка, здійснення сприятливої кредитної, податкової і митної політики у сфері інноваційної діяльності</p>	<p>Закон визначає основні положення про здійсненні інноваційної діяльності.</p> <p>Характеризує об'єкти та суб'єкти інноваційної діяльності, державне регулювання, правовий режим та фінансову підтримку</p>
<p>Закон України «Про інвестиційну діяльність» [17]</p>	<p>Створюються пільгові умови інвесторам, що здійснюють інвестиційну діяльність у найбільш важливих для задоволення суспільних потреб напрямах, насамперед соціальної сфері, технічному і технологічному впровадженні виробництва, створенні нових робочих місць для громадян, які потребують соціального захисту, впровадженні відкриттів і винаходів, ... в галузі освіти, культури, охорони навколишнього середовища і здоров'я</p>	<p>Інвестиції являються необхідною умовою створення інновацій</p>

Продовження таблиці 2

1	2	3
<p>Закон України «Про пріоритетні напрями розвитку інноваційної діяльності в Україні» [18]</p>	<p>Пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні – науково і економічно обґрунтовані та визначені напрями провадження інноваційної діяльності, що спрямовані на забезпечення економічної безпеки держави, створення високотехнологічної конкурентоспроможної екологічно чистої продукції, надання висококласних послуг та збільшення експортного потенціалу держави з ефективним використанням науково-технічних досягнень.</p> <p>Наукові установи, яким надається підтримка держави користуються податковими пільгами відповідно до законодавства України. Фінансова підтримка наукової і науково-технічної діяльності державних ключових лабораторій здійснюється за рахунок цільових програм Національного фонду досліджень, інших державних коштів, фондів підтримки наукової і науково-технічної діяльності, міжнародних грантів, інших джерел, не заборонених законодавством, та коштів сторін – учасників такої лабораторії. Держава забезпечує:</p> <p>умови для формування та ефективного використання наукового та науково-технічного потенціалу; стимулювання наукової та науково-технічної творчості, винахідництва; створення сучасної наукової інфраструктури і системи інформаційного забезпечення наукової діяльності, інтеграцію освіти, науки і виробництва; фінансування та матеріальне забезпечення фундаментальних та прикладних досліджень;</p> <p>підтримку пріоритетних напрямів розвитку науки і техніки, державних пільгових наукових і науково-технічних програм та концентрацію ресурсів для їх реалізації; створення ринку наукової і науково-технічної продукції та запровадження досягнень науки і техніки в усі сфери суспільного життя, правову охорону інтелектуальної власності.</p>	<p>Визначено напрями, за якими підприємці можуть отримати певні заохочення від держави (субсидії, дотації, податкові кашкулі)</p> <p>На сьогодні наука є одним із визначальних критеріїв місії країни у світі. Завдяки розвитку науки відбувається розвиток і всіх інших сфер. Для того, щоб наука розвивалася, необхідна мотиваційна підтримка держави, підвищення престижу роботи науковця, забезпечення відповідного рівня оплати його праці</p>
<p>Закон України «Про спеціальні режими інноваційної діяльності технологічних парків» [19]</p>	<p>Спеціальний режим інноваційної діяльності запроваджується для технологічного парку строком на 15 років і діє при виконанні проєктів технологічного парку. Державне сприяння здійснюється шляхом державної фінансової підтримки та пільгового субсидування проєктів. Для фінансової підтримки проєктів запроваджуються бюджетна програма підтримки діяльності технологічних парків. Для реалізації проєктів технологічних парків технологічним паркам, їх учасникам та спільним підприємствам, що виконують проєкти технологічних парків, державою надаються пільгові субсидії</p>	<p>Державне фінансування та сприяння держави інноваційному розвитку</p>
<p>Закон України «Про державне регулювання діяльності у сфері трансферу технологій» [20]</p>	<p>Основним завданням уповноваженого органу є забезпечення реалізації державної політики у сфері трансферу технологій. Підтримка розвитку інфраструктури у сфері трансферу технологій і стимулювання залучення інвестицій. Розробка та реалізація в системі вищої освіти програми підготовки фахівців з питань інтелектуальної власності, трансферу технологій та управління інноваційною діяльністю, що передбачає одержання дипломів державного зразка</p>	<p>Залучення інвестицій у наукову та інноваційну діяльність, обмін досвідом та науковими досягненнями із партнерами</p>

Додаток Б

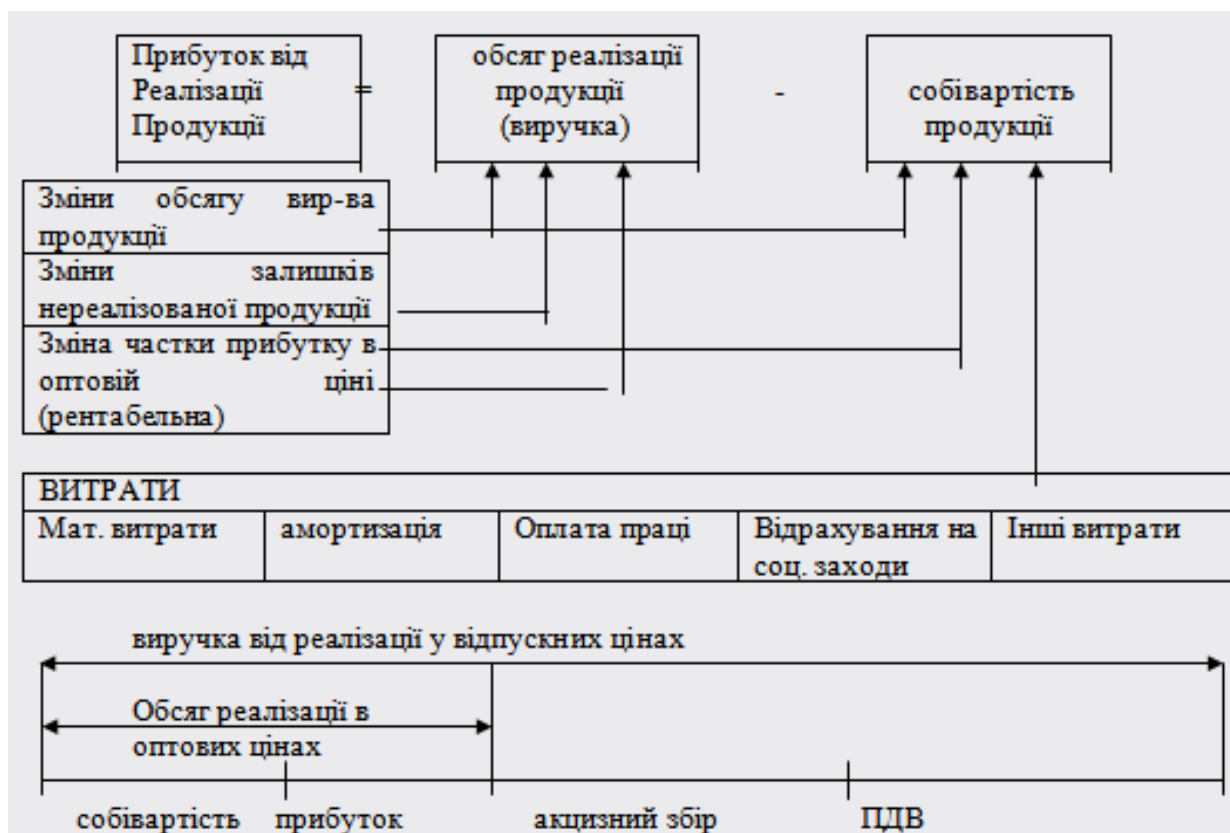
рис.Д.2.1.

Прибуток від реалізації продукції та його формування

Формування прибутку підприємства			
Прибуток від звичайної операційної діяльності	Прибуток від фінансової діяльності	Прибуток від іншої звичайної діяльності	Прибуток від надзвичайних подій
Реалізація товарної продукції; Реалізація послуг; Реалізація робіт	Реалізація оборотних активів; Реалізація іноземної валюти; Доходи від операційної оренди; Курсові різниці; Списання кредиторської заборгованості; Штрафи; Пеня; Отримані субсидії; Гранти; %	Реалізація основних засобів; Фінансові інвестиції; Патенти; Ліцензії; Доходи від не операційних курсових різниць; Безплатно отримані оборотні активи; Від уцінки	Від стихійного лиха; Технологічних катастроф; Різні відшкодування; інші

Прибуток від реалізації залежить від основної діяльності підприємства. Він є складовою частиною виручки від реалізації.

Структурно-логічну схему формування прибутку від реалізації

Як бачимо, прибуток від реалізації залежить перш за все від обсягу реалізації та обсягу.

Додаток В

Розрахунок

В оцінці відносної прибутковості інвестицій використовується індекс рентабельності інвестицій (Profitability Index), який позначається PI і розраховується як:

$$PI = NPV / I$$

де:

- NPV (Net Present Value) – чиста поточна вартість інвестицій;
- I – сума інвестицій в проект;
- PI (Profitability Index) – коефіцієнт рентабельності інвестицій.

Чиста поточна вартість визначається як:

$$NPV = \sum_{t=1}^n (CF_t^n) / (1 + r)^t$$

де:

- CF (Cash Flow) – грошовий потік ініційований інвестиціями в кожен з n років існування інвестиційного проекту;
- r – норма дисконтування;
- n – час існування інвестиційного проекту в роках.

Рентабельність інвестицій показує віддачу вкладених коштів в інвестиційний проект у відносному вираженні.

Іноді інвестиції в проект, особливо в великий проект, рознесені за часом, тоді в розрахунку інвестиції враховуються з дисконтуванням за середньорічною нормою віддачі і I визначається як:

$$I = \sum_{t=0}^n (I_t^n) / (1 + r)^t$$

де:

- I – розмір інвестицій в t-му році;
- r – норма дисконтування;
- n – період інвестиційних вкладень в роках, від t = 1 до n.

Формула розрахунку рентабельності інвестицій набуває вигляду:

$$DPI = \sum_{t=1}^n (CF_t^n) / (1 + r)^t / \sum_{t=0}^n (I_t^n) / (1 + r)^t$$

де:

- DPI – дисконтована рентабельність інвестиційного проекту.

Оцінка інвестиційних проектів за рівнем їх рентабельності

Додаток Г

рис.Д.3.1

Таблиця 7.2. Фактори макросередовища інноваційної діяльності

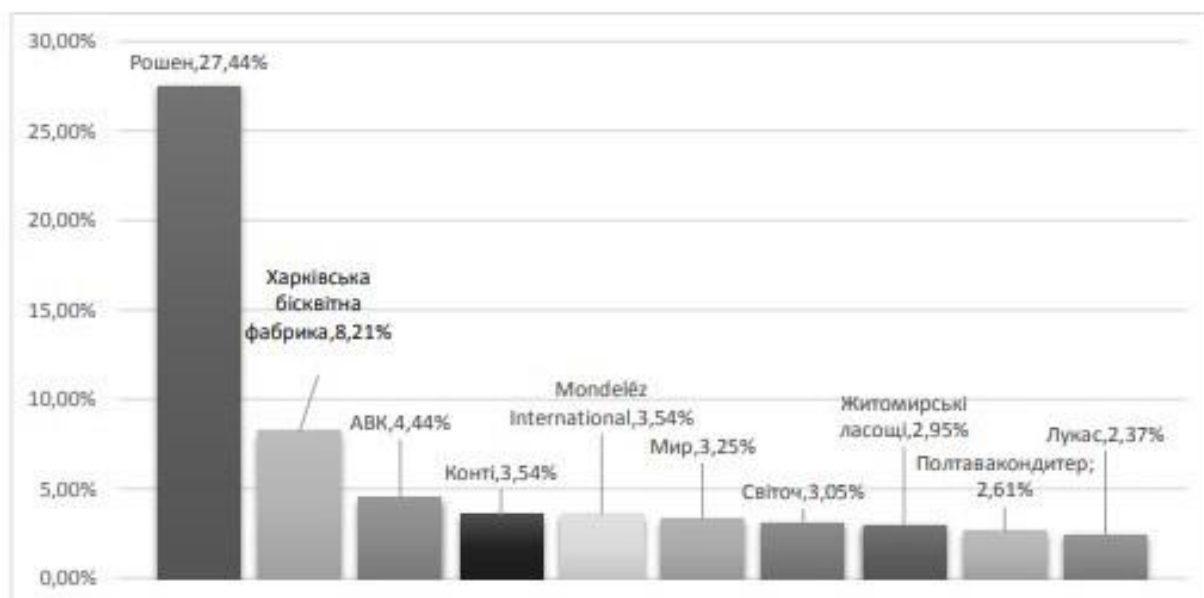
Політико-правові фактори	Екологічні фактори	Економічні фактори	Соціально-демографічні фактори	Технологічні фактори
Політична система Господарське законодавство Трудове законодавство Система оподаткування Ступінь корумпованості влади Форми лобіювання Вплив громадських організацій Ступінь інтегрованості у світову економіку Митне законодавство	Стан навколишнього середовища Забезпеченість ресурсами Кліматичні умови Економіко-географічний регіон Екологічне законодавство	Рівень інфляції Рівень безробіття Валютний курс Рівень доходів населення Темпи розвитку економіки Структура економіки Співвідношення попиту та пропозиції Рівень ділової активності Власність Бар'єри	Рівень освіти Рівень народжуваності й смертності Рівень життя Розподіл доходів Розподіл населення за віком і статтю Національний склад Релігії Суспільні традиції і норми поведінки Захист споживачів Соціальна забезпеченість Щільність населення	Темпи НТП Рівень розвитку науки й техніки Технологічна і технічна орієнтація економіки Інноваційна активність Механізація й автоматизація виробництва і побуту Захист інтелектуальної власності Трансферт технологій

рис.Д.2.2

Таблиця 7.3. Основні фактори мікросередовища інноваційної діяльності

Споживачі	Конкуренти	Інвестори	Посередники	Постачальники	Контактні аудиторії
Цільові групи Характеристики споживачів Мотивація поведінки Система запитів Купівельна спроможність Ступінь забезпеченості товарами	Характеристики Профілю діяльності й основні види продукції Частка ринку Рівень конкуренції Конкурентна стійкість Конкурентні стратегії	Типи Характеристики інвесторів Умови співробітництва Ринки Ступінь диверсифікації портфеля інвестицій	Типи Характеристики посередників Умови співробітництва Основні види продукції, з якими вони працюють Ринки Споживачі	Типи Характеристики Умови постачання Обсяги постачань Основні види продукції і їх характеристика Основні споживачі їхньої продукції	Внутрішні Місцеві Кредитно-фінансові Державні установи ЗМІ Суспільні рухи Лідери суспільної думки Відносини з контактними аудиторіями

Додаток Г

Рисунок 2.6 – Основні виробники кондитерських виробів України
[розроблено авторкою]